

STUDIUM
UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

MIASTA I GMINY
NASIELSK

UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

(zmiana – tekst jednolity)

uchwała nr LIII/394/10 Rady Miejskiej w Nasielsku z dnia 10 listopada 2010 r.
załącznik nr 1

Nasielsk, 2010 r.

WSTĘP

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nasielsk, zatwierdzonego uchwałą nr XIII/134/2000 Rady Miejskiej w Nasielsku z dnia 7 sierpnia 2000 roku (zmienionego uchwałą nr LXVI/442/06 Rady Miejskiej w Nasielsku z dnia 20 października 2006 roku) jest sporządzona w związku z uchwałą nr XXXII/217/09 Rady Miejskiej w Nasielsku z dnia 29 stycznia 2009 roku w sprawie przystąpienia do zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nasielsk, na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80/2003, poz. 717, z późniejszymi zmianami). Zgodnie z tą ustawą celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania, jako wiążących dla organów gminy przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Podstawowymi przesłankami do podjęcia sporządzenia zmiany studium były:

- wnioski w zakresie zwiększenia i weryfikacji obszarów preferowanych w studium pod różnego rodzaju zabudowę i zainwestowanie,
- konieczność wprowadzenia ustaleń oraz zmiany ustaleń, których brak lub sposób sformułowania utrudniał optymalną gospodarkę przestrzenną w mieście i gminie,

Powyższe, o charakterze doraźnym, przesłanki nie mają istotnego znaczenia dla, określonych w dotychczas obowiązującym studium, celów i kierunków rozwoju.

Potrzeba zmiany studium zaszła przy niezmiennych istotnych uwarunkowaniach zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy, wynikających z nich możliwości szans oraz podstawowych problemów rozwoju i w związku z tym przy zachowaniu określonych w nim celów i kierunków rozwoju. Zaszła bowiem, w okresie obowiązywania studium, zmiany w zagospodarowaniu przestrzennym miasta i gminy nie rzutują na uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego w stopniu mogącym mieć wpływ na zmianę, określonych w tym studium, kierunków jego zagospodarowania.

W związku z powyższym projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Nasielsk przygotowano bez istotnych zmian jego I części – uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Dokonano jedynie w tej części studium, uaktualnienia danych oraz nie posiadających znaczenia merytorycznego, zmian technicznych oraz porządkowych.

Rysunki studium sporządzono, łącznie dla obszaru miasta i gminy, na planszach w skali 1:10 000.

I. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Integralną częścią opracowania jest plansza dla terenu miasta i gminy w skali 1:10000 – **uwarunkowania przestrzenne**.

1. INFORMACJE OGÓLNE o MIEŚCIE i GMINIE NASIELSK

Położenie i charakterystyczne wielkości

Gmina Nasielsk położona jest w środkowej części województwa mazowieckiego. Graniczy z gminami: Joniec, Nowe Miasto, Świercze, Winnica, Serock, Pomiechówek, Zakroczym.

Siedziba gminy jest miasto Nasielsk, położone centralnie w stosunku do jej obszaru.

Gmina usytuowana jest na obszarze Północnego Mazowsza, na południowo - wschodnim krańcu Wysoczyzny Ciechanowskiej.

Gmina obejmuje powierzchnię 18.980 ha, zaś miasto 1.267 ha.

Gminę i miasto zamieszkuje odpowiednio ok. 11 896 i 7 349 mieszkańców.

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

Cenne przyrodniczo, stosunkowo mało zdegradowane i w niewielkim stopniu przekształcone tereny gminy włączone zostały w system obszaru chronionego krajobrazu (22 % powierzchni). Głównym ciągiem przyrodniczym zapewniającym równowagę ekologiczną i powiązania przyrodnicze w szerszej skali jest dolina rzeki Wkry. Interesujący przyrodniczo i krajobrazowo jest też wschodni fragment gminy (na obszarze Wzniesień Kowalewskich), obejmujący m. in. obszar źródliskowy rzek: Nasielskiej i Niestępówki.

Mimo stwierdzonych, na obszarze miasta i gminy, śladów bytności człowieka już od epoki kamiennej i ponad 900 - letniej historii miasta, rejon nie posiada wielu (może poza stanowiskami archeologicznymi i budynkami mieszkalnymi) obiektów zabytkowych, a relikty historycznych układów przestrzennych zachowały się jedynie w samym Nasielsku oraz Cieksynie i Psucinie.

Charakterystyka gospodarcza

Podstawową funkcją gminy jest rolnictwo. Użytki rolne stanowią 89,3% powierzchni gminy i 83,1 powierzchni miasta, przy niskim stopniu lesistości. Przydatność gleb dla produkcji rolnej jest średnio korzystna. Większość (ponad 90 %) terenów rolnych użytkowana jest w gospodarstwach indywidualnych. Główny ośrodek skupiający podmioty obsługi rolnictwa to miasto Nasielsk.

Walory przyrodniczo - krajobrazowe i położenie w bezpośrednim sąsiedztwie aglomeracji warszawskiej spowodowały rekreacyjne wykorzystanie rejonu rzeki Wkry z, jako dominującą, turystyką pobytową na bazie indywidualnego budownictwa letniskowego.

Infrastruktura techniczna i komunikacja

Ze zbiorowego zaopatrzenia w wodę, głównie za pośrednictwem wodociągów zbiorowych, korzysta 97,4% ludności miasta i 70,8% ludności gminy.

Niedostateczne jest uzbrojenie w sieć kanalizacyjną - prawie wszyscy mieszkańcy gminy oraz ok. 30% mieszkańców miasta jest poza jej zasięgiem.

W 2006 roku w Nasielsku ukończona została budowa mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, która docelowo przewidziana jest do obsługi również części przyległego do miasta obszaru gminu. Obecnie trwa budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Stare i Nowe Pieścirogi, której zakończenie przewiduje się w połowie 2010 roku.

Na terenie gminy, w Jaskółowie, funkcjonuje międzygminne składowisko odpadów komunalnych, użytkowane od 1 stycznia 2003 roku. Spełnia ono wszystkie wymogi dla optymalnej gospodarki odpadami w mieście i gminie.

Przez gminę, w układzie północ - południe, przebiega magistralna linia kolejowa relacji Gdynia - Warszawa z odgałęzieniem, we wsi Pieścirogi Nowe, w kierunku Sierpca i Torunia.

Przez teren gminy i miasta przebiegają drogi wojewódzkie: nr 632, relacji Płońsk - Nowe Miasto - Nasielsk - Dębe - Legionowo - Rembelszczyzna - Marki, nr 571 Naruszewo - Nasielsk - Pułusk i nr 622 Chrcynno - Szadki, stanowiące połączenie z drogami krajowymi nr 7 (W - wa - Gdańsk) i nr 61 (W - wa - Augustów) oraz z Warszawą.

2. STAN i ZASOBY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO i KULTUROWEGO

2.1. Zasoby i warunki środowiska

Geomorfologia

Gmina Nasielsk leży w makroregionie Nizina Północnomazowiecka, w południowo-zachodniej części jednostki geomorfologicznej zwanej Wysoczyzną Ciechanowską oraz w niewielkim fragmencie po prawej stronie Wkry - położona jest na Wysoczyźnie Płońskiej.

Kształtowanie się rzeźby terenu przebiegało pod dominującym wpływem procesów akumulacji lodowcowej w plejstocenie. Decydującym okresem rzeźbotwórczym był okres recesji ostatniego lądolodu stadiału Wkry zlodowacenia środkowopolskiego. Przeważającą część powierzchni zajmują wysoczyzny morenowe: płaska i falista.

Płaska wysoczyzna morenowa charakteryzująca się niewielkimi spadkami (do 3°) obejmuje centralną, zachodnią i południowo - zachodnią część gminy. Falista wysoczyzna morenowa o spadkach do 12° i deniwelacjach sięgających 10-15m występuje w północnej i wschodniej części gminy. Miasto Nasielsk leżące po obu brzegach rzeki Nasielnej - lewobrzeżnego dopływu rzeki Wkry, obejmuje obszar wysoczyzny lekko falistej i słabo urzeźbionej.

Wzdłuż dolin Wkry i Nasielnej znajduje się obniżona erozyjnie o ok. 10m partia wysoczyzny morenowej o płaskiej powierzchni i spadkach do 5°. Wysoczyzna morenowa oddzielona jest od dolin rzecznych krawędzią erozyjną o wys. do 20m i spadkach 15-30°. Efektem bezpośredniej działalności lądolodu są również wzgórza kemowe o wysokościach do 10m i stosunkowo stromych zboczach oraz spadkach do 15°.

Najmłodszy, a jednocześnie najniżej położonymi formami morfologicznymi są tarasy zalewowe Wkry, Nasielnej oraz drugorzędnych cieków. Tworzą one płaską powierzchnię wyniesioną do około 1 m ponad poziom zwierciadła wody w ciekach, którym towarzyszą. Szerokość tarasu zalewowego waha się od około 500m (Wkra w rejonie Dobrej Woli) do poniżej 100m.

Na terenie gminy nie występują znaczące deniwelacje terenu. Najwyższe wzniesienia około 140 m n.p.m. znajdują się na północ od miejscowości Kędzierzawice oraz Jackowo Dworskie. Ograniczenia w sposobie użytkowania terenu wynikające z dużych spadków występują na obszarach krawędzi erozyjnej wysoczyzny morenowej, niektórych partiach drugorzędnych dolinek oraz wzgórz moren czołowych i kemów. Znaczne spadki na tych obszarach uniemożliwiają niektóre formy budownictwa oraz użytkowania rolniczego.

Budowa geologiczna

Obszar gminy Nasielsk zbudowany jest z utworów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Trzeciorzędowe, plioceńskie ropy i mułki odsłaniają się na powierzchni w zboczach doliny Nasielskiej (rejon wsi Andzin, Malczyn, Chlebotki) oraz w rejonie Kosewa i wsi Krzyczki Pieniędzy.

Wychodnie trzeciorzędu są wynikiem silnych zaburzeń glacytektonicznych, w wyniku których powstały fałdy i fałdy z jądrem plioceńskim o przebiegu SW-NE. W osiach fałdów strop ropy plioceńskich dochodzi do wysokości 100 m n.p.m. Wypiętrzeniom towarzyszą obszerne zagłębienia podłoża, w obrębie których miąższość czwartorzędu przekracza 100m. W profilu czwartorzędu przeważają nieprzepuszczalne i słabo przepuszczalne serie glin zwałowych.

Szata roślinna

Obecny stan szaty roślinnej na obszarze gminy Nasielsk ukształtował się pod wpływem wielowiekowej działalności gospodarczej, w wyniku której większość naturalnych zbiorowisk została zastąpiona przez układy wtórne będące pod stałą presją człowieka. Oprócz tych przekształceń roślinność została zmieniona pośrednio poprzez zmianę warunków siedliskowych w wyniku melioracji i innych zabiegów. W krajobrazie dominują pola uprawne oraz zabudowa zwarta i rozproszona wraz z towarzyszącą jej zielenią (rośliny uprawne i ozdobne oraz zbiorowiska chwastów ruderalnych). Niewielkie powierzchnie przypadają na półnaturalne zbiorowiska łąkowe i bagienne, ograniczone do pasów wzdłuż cieków oraz rozproszonych płatów w bezodpływowych zagłębieniach.

Na terenie miasta i gminy Nasielsk tereny lasów i zadrzewień zajmują 2330 ha (z tego w mieście 39 ha), co stanowi 11,5% ogólnej powierzchni. Gmina odznacza się niskim stopniem lesistości (powiat nowodworski – 25,8%).

Dla zapewnienia warunków odnowy i równowagi ekologicznej rolniczych terenów nizinnych, tereny zadrzewień i leśne powinny stanowić ponad 15% powierzchni. Wskazane są dolesienia zmierzające do zagospodarowania obszarów mało korzystnych dla rolnictwa oraz terenów wokół istniejących domków letniskowych w celu poprawy walorów rekreacyjnych i krajobrazowych.

Problemem niemniej ważnym niż niska lesistość w gminie jest znaczne rozdrobnienie i rozproszenie kompleksów leśnych. W strukturze władania dominują lasy prywatne - ok. 71%. Lasy państwowe zarządzane są przez Nadleśnictwo Płońsk. Większe kompleksy leśne występują w rejonie wsi Ciekosyn i Chrcynno. Mają one charakter izolowanych wysp. Niewielkie powierzchnie leśne, występujące w okolicach wsi Nuna i Psucin, przylegają do lasów pomiechowskich.

Przeważająca część lasów posiada drzewostan sztucznie wprowadzony, typu jednowiekowych i jednowarstwowych monokultur, wśród których dominują monokultury sosnowe. Dominującym typem zbiorowisk jest bór mieszany i bór sosnowy, natomiast z dolinkami i zagłębieniami związane są lasy olchowe i łąkowe, które w połączeniu z trwałymi użytkami zielonymi wypełniają ciągi powiązań

faunistycznych o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Wiek drzewostanów jest na ogół młody - większość nasadzeń mieści się w klasie wieku poniżej 50 lat.

Część kompleksów leśnych pełni funkcje: glebo- i wodochronną, tj. utrwalają piaszczyste podłoże, akumulują wilgoć glebową, tworzą obudowę biologiczną cieków, regulują spływy powierzchniowe i sprzyjają retencjonowaniu wód. Lasy te wymagają zachowania w stanie naturalnym i półnaturalnym.

Kompleksy leśne o względnie wysokim potencjale produkcyjnym i zwiększonej odporności mogą być wykorzystane dla potrzeb produkcji drewna oraz rekreacji. Lasy te regulują stosunki wodne oraz stanowią ostoje faunistyczne. Lasy typu borów i borów mieszanych mają względnie niską odporność, obniżoną dodatkowo przez obecną formę zagospodarowania. Jednowiekowe monokultury sosnowe na ich siedlisku wykazują wysokie zagrożenie pożarowe i podatność na inwazje szkodników, przez co nie mogą być intensywnie wykorzystywane dla celów produkcyjnych i rekreacyjnych.

W rejonie Ciekosyna i Lelewa nad Wkrą występują bory i lasy mieszane serii uboższej, zagospodarowane na sosnę i brzozę z drzewostanem starszym ponad 40 lat przydatne dla rekreacji i z drzewostanem młodym do 40 lat przydatne dla rekreacji z ograniczeniami (zwłaszcza z kompleksami leśnymi zajmującymi tereny wydumowe wrażliwe na antropopresję). W rejonie Borkowa niewielkie płyty dąbrowy w kompleksie z borami mieszаныmi przydatne dla rekreacji, umacniają także skarpe nadwkrzańską.

Gleby

Użytki rolne zajmują ok. 84% powierzchni miasta i gminy. W strukturze użytków rolnych zdecydowanie dominują grunty orne (ok. 85%). Użytki zielone zajmują ok. 11% powierzchni użytków rolnych.

Na obszarze miasta i gminy dominują gleby zaliczane do kompleksów: żytniego słabego, żytniego bardzo słabego i zbożowo-pastewnego słabego (głównie V i VI klasy bonitacyjnej). Stanowią one prawie 51% powierzchni gruntów ornych. Występują głównie w południowej części gminy. Gleby zaliczane do kompleksu żytniego dobrego i bardzo dobrego zajmują ok. 42% gruntów ornych. Są to głównie gleby IV klasy bonitacyjnej. Kompleksy pszenne (dobry i wadliwy) występują na niewielkim areale (ok. 3% powierzchni gruntów ornych). Występują wśród nich gleby III i IV klasy bonitacyjnej.

Wśród użytków zielonych dominują użytki zielone średnie (około 61%) głównie IV klasy bonitacyjnej oraz słabe i bardzo słabe (około 39 %) - głównie V i VI klasy bonitacyjnej. Trwałe użytki zielone skupione są w dolinach cieków wodnych i wykształcone przeważnie na glebach pochodzenia organicznego. Większe kompleksy łąk i pastwisk występują w sołectwach: Chrcynno, Chechnówka, Krzyczki Pieniążki, Dąbrowa, Mogowo, Głodowo Wielkie, Słustowo.

Wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wg skali 100-stopniowej - IUNG Puławy, mierzony sumą wskaźników bonitacji gleb, rzeźby terenu, agroklimatu, stosunków wodnych) wynosi dla m. i gm. Nasielsk 55,4 pkt.

Warunki glebowe wskazują, że miasto i gmina Nasielsk charakteryzują się średnio korzystnymi warunkami dla produkcji rolnej. Większość gleb wytworzona jest z glin zwałowych moreny dennej w różnym stopniu spłaszczonych. Pod względem typologicznym należą do gleb pseudobielicowych, brunatnych wylugowanych oraz czarnych ziem. Charakteryzują się stosunkowo niską zasobnością w składniki

pokarmowe i wykazują odczyn kwaśny lub silnie kwaśny. Urodzajność gleb w dużym stopniu zależy od uregulowania odczynu gleb oraz odpowiedniej agrotechniki.

Wody powierzchniowe

Największym ciekim gminy Nasielsk jest rzeka Wkra o całkowitej długości 249,1 km i powierzchni zlewni 5.322 km², przepływająca na niewielkim odcinku w zachodniej części gminy. Bierze swój początek w woj. warmińsko - mazurskim, w obszarze zmeliorowanych bagien, na wschód od jez. Kownatki, a uchodzi prawobrzeżnie do Narwi w pobliżu Pomiechówka.

Warunki naturalne predysponują Wkrę do turystycznego użytkowania jako wodny szlak kajakowy ("szlak turystyczny czterech rzek" - Struga Załuska, Nida, Działówka, Wkra). Rzeka ta o naturalnym, meandrującym korycie prowadzi silnie zanieczyszczone wody. Na tarasie zalewowym Wkry znajdują się pojedyncze, zarastające starorzecza. Przydatność do bezpośredniego wykorzystania rekreacyjnego rzeki Wkry jest ograniczona ze względu na duże zanieczyszczenie wód oraz ograniczoną dostępność brzegową.

Nasielna, lewy dopływ Wkry o długości 24,3 km i pow. zlewni 93,4 km² przecina teren gminy ze wschodu na zachód. Wypływa w pobliżu m. Skoroszki, a uchodzi do Wkry w okolicach Cieksyna. Rzeka ta miejscami uregulowana, ma w większości naturalne koryto. Na całej płaskiej, prawie bezleśnej powierzchni jej dorzecze posiada słabo rozwiniętą sieć rzeczną.

Poza wymienionymi rzekami na terenie gminy Nasielsk istnieje sieć drugorzędnych cieków, przeważnie o sztucznych korytach. Odwadniają one wysoczyznę morenową doprowadzając wody do Wkry lub do Narwi (w południowo-wschodniej części gminy).

Zbiorniki wody stojącej to nieliczne, niektóre silnie zarastające, niewielkie jeziorka o charakterze reliktowym, zlokalizowane w zagłębieniach wytopiskowych. Największe z nich to jezioro Zieleń w południowej części gminy.

Walory przyrodnicze dolnej Wkry i bliskie położenie w stosunku do aglomeracji warszawskiej stwarzają warunki dla rozwoju, zwłaszcza indywidualnego budownictwa letniskowego w dolinie Wkry w miejscowościach: Borkowo, Cieksyn, Lelewo, Zaborze i Dobra Wola. Rozwój lokalizacji tych inwestycji rekreacyjnych przebiega w przyspieszonym tempie w ciągu ostatnich lat. Są to przeważnie zespoły od kilku do kilkunastu działek, położone w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Wkry obok lasów lub na obszarach leśnych. Na terenie gminy Nasielsk rozwój budownictwa letniskowego może zagrażać walorom przyrodniczym i rekreacyjnym z uwagi na brak infrastruktury w zakresie ochrony wód (oczyszczalnie ścieków, kanalizacja) oraz "dziką" zabudowę w lasach i terenach nie wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wody podziemne

Na terenie gminy Nasielsk wody gruntowe występują w utworach trzecio- i czwartorzędowych. Wyższy mioceński, trzeciorzędowy poziom wodonośny występuje na głębokości 160-200 m w piaskach kwarcowych z pyłem węgla brunatnego. Charakteryzuje się on dużą wydajnością lecz woda nie nadaje się do picia z uwagi na zabarwienie pyłem węglowym. Dolny oligoceński, trzeciorzędowy poziom wodonośny o nie budzącej zastrzeżeń jakości wody, występuje na głębokości ponad 260 m.

Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia miasta i gminy Nasielsk w wodę mają czwartorzędowe poziomy wodonośne. Największe zasoby wodne znajdują się

w kopalnych dolinach m.in. rejon ujęcia wody dla Nasielska oraz doliny Wkry. Miąższość serii rzecznych i wodnolodowcowych wypełniających te doliny miejscami przekracza 20 m. Poza kopalnymi dolinami wody gruntowe występują w kilkumetrowych utworach piaszczysto-żwirowych o wydajności nie przekraczającej 40 m³/godz./otwór.

Kompleksowe badania geoelektryczne przeprowadzone przez Pracownię Projektową "Bipromel" w Warszawie (w latach 1978-1979) obejmowały swym zasięgiem rejon Nasielska oraz Pradolinę Środkowej Wkry. W wyniku badań wytypowano dwa obszary dolin kopalnych odznaczające się korzystnymi warunkami hydrogeologicznymi. Pierwszy z nich stwierdzono w rejonie położonym równolegle do aktualnej doliny Wkry lecz bardziej w kierunku wschodnim na odcinku od Bolęcina po Cieksyn, gdzie utwory piaszczysto-żwirowe osiagają największą miąższość ca 70 - 80m. W rejonie tym zlokalizowane zostało m.in. ujęcie wody w Nowosiólkach, gm. Nowe Miasto (pierwotnie na potrzeby Rzeźni Drobiu w Nasielsku). Ustalone zasoby eksploatacyjne pozwalają na łączną eksploatację ujęcia w ilości 556 m³/h. Drugą ze wspomnianych dolin kopalnych odkryto w rejonie Konary-Malczyn, gdzie miąższość utworów piaszczysto - żwirowych jest zmienna (15 - 30 m). Wyżej wymienione obszary ze względu na niewielką odległość od Nasielska, w którym warunki hydrogeologiczne nie są korzystne mogą stanowić obszar perspektywiczny dla tego miasta.

Zasoby wód podziemnych w części południowej i zachodniej są w obszarze o wydajności 40-100 m³/godz./otwór, zaś w części północnej i środkowej są tereny o deficycie wód podziemnych tj. o wydajności poniżej 10 m³/godz./otwór.

Energia geotermalna

Pozostaje otwarty problem perspektyw surowcowych w utworach starszych. W utworach oligoceńskich i płytko występujących utworach kredowych istnieją szanse odkrycia i udokumentowania wód pitnych o temp.~10-15⁰, które mogą być także wykorzystane do celów energetycznych dla uzyskania energii przy użyciu pomp cieplnych.

Szanse odkrycia słabo zmineralizowanych wód geotermalnych istnieją w utworach: dolnokredowych (o temp. ok. 30⁰), dolnomalmskich (o temp. ok. 35-40⁰) oraz w utworach piaszczystych doggeru i liasu. Znaczne perspektywy odkrycia wód geotermalnych o temp. 40 – 50⁰ są w utworach triasowych a wód o temp. 50 – 60⁰ i wyższych istnieją w utworach kambru.

Istniejące na terenie gminy Nasielsk głębokie wiercenia (Płońsk-5-1956m, Płońsk-6-1850m, Dębe-7-1760m, Dębe-6-2200m, Dębe-1-2679,5m) dają podstawę do rozważań nad możliwością wykorzystania zasobów energii cieplnej do celów:

- ciepłowniczych w ciepłownictwie przemysłowym, komunalnym, rolniczo - warzywniczym,
- balneologicznych w zakładach leczniczych,
- rekreacyjnych w zakładach wypoczynkowych itp.

Z ogólnych szacunków wynika, że w miastach posiadających już miejską sieć ciepłowniczą budowa zakładów geotermalnych jest w pełni uzasadniona. Koszty pozyskania tej energii przy uwzględnieniu wszystkich nakładów (wiercenie, eksploatacja, zatłaczanie oraz rozprowadzenie do odbioru) są znacznie niższe niż koszty pozyskania tych samych ilości energii z nośników tradycyjnych (ropy naftowej, węgla kamiennego, gazu ziemnego).

Dla wykorzystania energii geotermalnej do celów ciepłowniczych konieczne jest stosowanie dubletów wierceń. Przydatność istniejących otworów uzależniona jest od ich stanu technicznego oraz potencjalnych odbiorców energii. Na obecnym etapie badań szczególną uwagę należy zwrócić na wykorzystanie wód geotermalnych w balneologii i rekreacji. Gmina Nasielsk, ze względu na swoją bliskość do Warszawy, znaczne rejonu spełniające wymogi dla rozwoju balneologii, rekreacji i turystyki jest szczególnie predysponowana do wykorzystania w tym celu wód geotermalnych stwierdzonych w różnych kompleksach istniejącymi otworami wiertniczymi.

Klimat

Warunki klimatyczne Nasielska i gminy nie różnią się zasadniczo od sąsiednich terenów. Dobre warunki klimatyczne dotyczą wysoczyzn: w ciepłej porze roku temperatury średnie przekraczają 13° a średnie miesięczne temperatury i maksymalne dobowe wskazują na bardzo korzystne warunki termiczne w ciągu całego roku.

Doliny rzek stanowią natomiast typowe obszary akumulacji i zalegania chłodnego powietrza oraz występowania częstych inwersji termicznych. Niezależnie od powietrza chłodnego zalegającego w dolinach następuje akumulacja zimnych mas z terenów wyżej położonych, które jako cięższe grawitacyjnie zsuwają się po zboczach z górnych odcinków dolin. Spływ najintensywniej odbywa się wzdłuż lokalnych obniżzeń cieków. W związku z dużą wilgotnością często występują mgły radiacyjne. Mgła nie ma naturalnego odpływu i stagnuje w dolinie. Mgły mają bardzo niekorzystny wpływ na warunki klimatyczne: skracają czas promieniowania słonecznego, utrudniają promieniowanie oraz rozpraszają zanieczyszczenia.

Opady na terenie gminy i znacznej części województwa należą do najniższych w Polsce – 500-550 mm, co przy niekorzystnych warunkach (np. suche lata, odwodnienie), może prowadzić do stepowania.

Na omawianym terenie przeważają wiatry z kierunków zachodnich i wschodnich. Przeważają wiatry słabe i bardzo słabe. Korzystnym zjawiskiem jest mała ilość cisz.

Surowce mineralne

Obecnie na obszarze gminy występuje 7 udokumentowanych złóż kopalin. Jest to kruszywo naturalne (piasek, żwir) wykorzystywane w budownictwie i drogownictwie oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej, przeznaczone do produkcji ceramiki czerwonej tj. cegły pełnej, dziurawki, kratówki, rurek drenarskich.

Największe zasoby w gminie ma złożo surowców ilastych Kosewo-Konary - 2564 tys. m³ zasobów geologicznych. Rozpoczęcie eksploatacji tego złoża może przyczynić się do rozwoju gminy. Spośród pozostałych złóż, które są złożami kruszywa naturalnego największe zasoby w gminie ma udokumentowane złożo Paulinowo II – 434 tys. ton. Z tym złożem należy wiązać perspektywy w zakresie eksploatacji piasków i żwirów, jest ono niekolizyjne z ochroną środowiska.

W rejonie wsi Siennica oraz Młodzianowo znajdują się dwa rejonu prognostyczne występowania złóż kruszywa naturalnego (piasek, żwir), wymagające szczegółowych badań. Duży obszar występowania kopalin, potwierdzony pozytywnymi wynikami badań poszukiwawczych znajduje się w rejonie Żabiczyn – Chrcynno tj. w obrębie obszaru chronionego krajobrazu.

Wykaz złóż surowców mineralnych z terenu gminy Nasielsk :

Lp.	Nazwa złoża	Rodzaj kopaliny	Obręb geodezyjny	Zasoby wg bilansu zasobów	Uwagi
1.	Kosewo-Konary	surowce ilaste ceramiki budowlanej	Konary	2564 tys.m ³	- złożo udokumentowane, rozpoznane szczegółowo - brak zainteresowania złożem
2.	Kosewo	surowce ilaste ceramiki budowlanej	Kosewo	575 + 33 tys.m ³	- złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane
Razem: Złoża surowców ilastych				3172 tys.m ³	
3.	Paulinowo	piaski i żwir	Paulinowo	91 tys. ton	- złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane - w bliskiej odległości od granicy obszaru chronionego krajobrazu
4.	Paulinowo II	piaski i żwir	Paulinowo	434 tys. ton	- złożo eksploatowane - roczne wydobycie ok. 80 tys. ton
5.	Krzyczki	piaski i żwir	Krzyczki Pieniężki	-	- złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane
6.	Krzyczki II	piaski i żwir	Krzyczki Pieniężki	182 tys. ton	- złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo - złożo kolizyjne z ochroną środowiska - położenie w obszarze chronionego krajobrazu
7.	Młodzianowo	piaski i żwir	Młodzianowo	-	- złożo, z którego wydobycie zostało zaniechane
Razem: złoża kruszywa naturalnego:				707 tys. ton	

2.2. Jakość podstawowych elementów środowiska przyrodniczego

Stan czystości wód powierzchniowych

Największym ciekim odwadniającym teren gminy jest rzeka Wkra, płynąca w zachodniej części gminy. W obrębie jej zlewni występuje szereg punktowych źródeł zanieczyszczenia rzeki ściekami. Obszarowym źródłem zanieczyszczenia są spływy powierzchniowe pochodzenia rolniczego zawierające związki biogenne, środki ochrony roślin oraz wypłukiwane frakcje gleby.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 lutego 2004 r. w sprawie klasyfikacji dla prezentowania stanu wód powierzchniowych i podziemnych, sposobu prowadzenia monitoringu oraz sposobu interpretacji wyników i prezentacji stanu tych wód (Dz.U. nr 32 z 2004 roku, poz. 284) WIOŚ

opublikował, uwzględniającą cechy fizyczne, chemiczne i biologiczne, ocenę jakości wód powierzchniowych za 2006 rok. Na terenie województwa mazowieckiego w 2006 roku nie stwierdzono wód bardzo dobrej i dobrej jakości a rzeka Wkra, jedyny ciek objęty badaniami przepływający przez gminę Nasielsk, w poszczególnych punktach pomiarowo-kontrolnych prowadziła wody III lub IV klasy czystości (wody zadowolającej i niezadowolającej jakości).

Ocena jakości wód rzeki Wkry objętej monitoringiem w 2006 roku

Punkt pomiarowo - kontrolny	Km biegu rzeki	Gmina (powiat)	Klasa ogólna	Wyniki pomiarów wskaźników substancji odpowiadających IV lub V klasie jakości wód w punkcie pomiarowym					
				Nazwa wskaźnika	klasa wskaźnika	jednostka	stężenie		
							średnio - roczne	maksy - malne	mini - malne
Brudnice	148,4	Żuromin (żuromiński)	III	Lb. b. coli fek. Selen	IV V	n/100 ml mg Se/l	1953,3 0,048	4600 0,057	90 0,037
Drzazga	114,3	Radzanów (mławski)	IV	Barwa	IV	mg Pt/l	18	25	10
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	23,27	34,2	16,1
				Lb. b. coli fek.	IV	n/100 ml	25,60	11000	230
				Og. lb. b. coli	IV	n/100 ml	40,86	11000	480
Unierzyż	84,8	Strzegowo (mławski)	IV	Selen	V	mg Se/l	0,052	0,053	0,051
				Barwa	IV	mg Pt/l	19	30	10
				Tlen rozpuszczony	IV	mg O ₂ /l	8,518	10,8	4,9
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	23,609	30,5	14,6
				Fosforany	IV	mg PO ₄ /l	0,491	0,96	0,21
				Lb. b. coli fek.	IV	n/100 ml	4615,5	15000	480
Gliniojeck	77,2	Gliniojeck (ciechanowski)	IV	Og. lb. b. coli	IV	n/100 ml	10316,4	46000	750
				Selen	V	mg Se/l	0,059	0,067	0,051
				Barwa	IV	mg Pt/l	19	25	10
				BZT ₅	IV	mg O ₂ /l	2,6	6,8	0,5
				ChZT-Mn	IV	mg O ₂ /l	8,527	12,7	5,5
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	24,136	35,3	13,5
				Og. lb. b. coli	IV	n/100 ml	8193,6	46000	930
				Fosforany	V	mg PO ₄ /l	0,461	1,01	0,2
				Selen	V	mg Se/l	0,05	0,052	0,047
Gutarzewo (Kępa)	51,0	Sochocin (płoński)	IV	Lb. b. coli fek.	V	n/100 ml	6527,3	46000	480
				Barwa	IV	mg Pt/l	18	30	10
				Tlen rozpuszczony	IV	mg O ₂ /l	8,835	11,2	4,7
				ChZT-Mn	IV	mg O ₂ /l	8,264	16,3	5
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	23,364	42,6	11,3
				Fosforany	IV	mg PO ₄ /l	0,494	0,91	0,22
				Chlorofil „a”	IV	ug/l	23,63	68,46	1,12
				Selen	V	mg Se/l	0,055	0,059	0,052
				Lb. b. coli fek.	V	n/100 ml	12676,4	110000	40
Sochocin	44,8	Sochocin (płoński)	IV	Og. lb. b. coli	V	n/100 ml	13872,7	110000	230
				Barwa	IV	mg Pt/l	18	25	15
				ChZT-Mn	IV	mg O ₂ /l	8,233	15,9	4,7
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	23,175	39,7	11,6
				Fosforany	IV	mg PO ₄ /l	0,479	0,97	0,23
				Lb. b. coli fek.	IV	n/100 ml	3364,2	11000	230
				Og. lb. b. coli	IV	n/100 ml	7803,3	46000	230
Kołożąb	38,3	Sochocin (płoński)	IV	Selen	V	mg Se/l	0,047	0,052	0,044
				Barwa	IV	mg Pt/l	18	25	10
				ChZT-Mn	IV	mg O ₂ /l	7,725	14,1	1,9
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	22,7	35,6	7,6
				Fosforany	IV	mg PO ₄ /l	0,484	0,91	0,18
				Lb. b. coli fek.	IV	n/100 ml	6146,7	15000	230
				Og. lb. b. coli	IV	n/100 ml	8404,2	21000	750
Pomiechówek - pow. ujścia do Narwi	3,4	Pomiechówek (nowodworski)	IV	Selen	V	mg Se/l	0,052	0,061	0,046
				Barwa	IV	mg Pt/l	18	25	10
				ChZT-Mn	IV	mg O ₂ /l	8,042	15	4,7
				ChZT-Cr	IV	mg O ₂ /l	22,467	37,6	12,6
				Azot Kjeldahla	IV	mg N/l	1,163	3,35	0,7
				Fosforany	IV	mg PO ₄ /l	0,486	0,92	0,24
				Lb. b. coli fek.	IV	n/100 ml	2396,7	11000	480
Og. lb. b. coli	IV	n/100 ml	4446,7	16000	930				
Selen	V	mg Se/l	0,047	0,05	0,043				

W związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej powstał wymóg dostosowania sposobu oceny jakości i klasyfikacji wód do Ramowej Dyrektywy Wodnej, kładącej duży nacisk na ocenę stanu ekologicznego oraz rolę badań wskaźników biologicznych. Podstawą tej oceny powinna być struktura jakościowa i ilościowa wybranych grup organizmów, z których najpowszechniej stosowane są makrobezkręgowce bentosowe tj. zespoły organizmów zasiedlających dno zbiorników i rzek. Zgodnie z tą oceną wody Wkry w Unierzyżu gm. Strzegowo odpowiadały I klasie jakości (2004 rok), natomiast rzeki Nasielnej w Ciekusynie gm. Nasielsk – III klasie jakości (2005 rok).

Stan czystości wód podziemnych

Zachodnia część gminy Nasielsk charakteryzująca się słabą izolacyjnością gruntową warstw wodonośnych wymaga działań w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem. Źródłami zanieczyszczeń wód mogą być nieszczelne zbiorniki ścieków, niewłaściwa lokalizacja studni względem tych zbiorników, przecieki do studni kopanych, spływ nawozów oraz zanieczyszczenia punktowe w wyniku działalności gospodarczej.

Stan czystości gleb

Najmniej zdegradowanym elementem środowiska naturalnego gminy są gleby. Nadal utrzymuje się podwyższone w stosunku do średniego w kraju nadmierne zakwaszenie gleb. Gleby kwaśne stanowiły w gminie około 70% ogółu użytków rolnych (w Polsce – 56%). Nie stwierdzono gleb o podwyższonej na skutek antropopresji zawartości siarki. Gleby gminy nie wykazują zanieczyszczenia metalami ciężkimi i posiadają warunki do produkcji żywności o wysokich parametrach jakościowych.

Degradacja powierzchni ziemi w postaci wyrobisk i nieużytków jest wynikiem eksploatacji surowców: ilastych i kruszywa naturalnego. Równoległe z eksploatacją surowców powinna być prowadzona rekultywacja terenu w kierunku wodnym lub leśnym, która może w przyszłości przekształcić teren w miejsce rekreacji dla mieszkańców miasta i gminy Nasielsk.

Warunki aerosanitarne i akustyczne

Emisja zanieczyszczeń do powietrza wywołana przez komunikację stanowi szacunkowo 10-15% ogólnej emisji w gminie. W Nasielsku w pobliżu ruchliwych skrzyżowań oraz wzdłuż tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu pojazdów udział emisji wywołanej przez transport jest porównywalny z zanieczyszczeniami pochodzącymi z emisji przemysłowej lub energetycznej. Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych może być osiągnięte w wyniku: zaostrzenia kryteriów stosowanych podczas obowiązkowych przeglądów samochodów, modernizacji tras komunikacyjnych oraz uzupełnienia ciągów roślinności przydrożnej. Pozostałe źródła emisji zanieczyszczeń powietrza to głównie kotłownie technologiczno-grzewcze związane z przemysłem, paleniska indywidualne oraz środki transportu. Najwyższe średniodobowe stężenia występują w obrębie terenów przemysłowych tj. poza terenami predysponowanymi dla rozwoju rekreacji.

Jakość powietrza w gminie Nasielsk jest ściśle uzależniona od zanieczyszczeń w innych obszarach, w tym przede wszystkim w centralnie położonym mieście. Zanieczyszczenia bowiem, w określonych warunkach meteorologicznych, związanych głównie z różą wiatrów i stanami inwersyjnymi atmosfery, są transportowane na dalekie odległości wpływając bezpośrednio na stan jakości powietrza na tych terenach.

2.3. Chronione obszary i obiekty środowiska przyrodniczego

Obszary chronionego krajobrazu

Zgodnie z rozporządzeniami Wojewody Mazowieckiego nr 25, 24 i 22 z dnia 15.04.2005 r. z późn. zmianami, na terenie gminy Nasielsk znajdują się wyróżniające krajobrazowo tereny należące do obszarów chronionego krajobrazu. Są to fragmenty obszarów:

- Nasielsko - Karniewskiego,
- Nadwkrzańskiego,
- Krysko - Jonieckiego.

Obszar chronionego krajobrazu Nasielsko - Karniewski obejmuje powierzchnię 3382 ha, Nadwkrzański - 876 ha, a Krysko - Joniecki - 159 ha. Łącznie obszary chronionego krajobrazu występują na 4417 ha tj. na 22% pow. gminy.

Podstawowym celem tworzenia obszarów chronionego krajobrazu jest zabezpieczenie przyrodniczo-krajobrazowej bazy do rozwoju różnych form rekreacji (biologicznej odnowy człowieka). Turystyka i wypoczynek są więc podstawową funkcją tych obszarów, ich forma musi być dostosowana do walorów przyrodniczych, aby nie prowadziła do niszczenia walorów rekreacyjnych.

System obszarów chronionego krajobrazu w województwie ma ściśle powiązania z krajową siecią ekologiczną ECONET-POLSKA. W tej koncepcji dolina rzeki Wkry uznana została za korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym (są to obszary, które umożliwiają rozprzestrzenianie się gatunków a także swobodną migrację zwierząt wędrownych).

Użytek ekologiczny Psucin

Na terenie gminy Nasielsk uznany został za podlegający ochronie użytek ekologiczny "Psucin" o powierzchni 9,12 ha, położony w południowej części gminy. Użytek ten stanowi lokalną ostoję zwierzyny zapewniającą schronienie, lęgowiska (dla ptactwa) oraz pożywienie. Użytek ekologiczny "Psucin" to w przeważającej części obszar podmokły i niedostępny. Brak możliwości uprawy oraz innego wykorzystania gospodarczego sprawił, że pozostał w stanie zbliżonym do naturalnego.

Jest to teren narażony na degradację z uwagi na m.in. zjawisko trwałego obniżania się zwierciadła wody. Jednocześnie należy do obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo.

Pomniki przyrody

Elementami wzbogacającymi obszary chronione i podlegającymi ochronie są pomniki przyrody żywej (między innymi: pojedyncze drzewa, grupy drzew) oraz pomniki przyrody nieożywionej (głazy narzutowe). Na terenie gm. Nasielsk występują następujące pomniki przyrody:

- Nasielsk	- dąb szypułkowy	- wysokość 29 m,
- Chrcynno	- 2 jesiony wyniosłe	- wysokość 25 m,
- Ciek syn	- lipa drobnolistna	- wysokość 24 m,
- Ciek syn	- klon pospolity	- wysokość 22 m,
- Ciek syn	- 3 lipy drobnolistne	- wysokość 21 m,
- Ciek syn	- 6 dębów szypułkowych	- wysokość 19 m,

- Jackowo - głąz narzutowy, - obwód 740 cm,
- Jaskółowo - głąz narzutowy, - obwód 580 cm,
- Konary - 6 dębów szypułkowych - wysokość 20 m,
- 5 sosen pospolitych - wysokość 18 m,
- Krogule - głąz narzutowy - obwód 600 cm,
- Lelewo - 1 lipa drobnolistna - wysokość 28 m,
- 2 świerki pospolite - wysokość 30 m,
- Lubomin - 2 wiązy szypułkowe - wysokość 20 m,
- świerk pospolity, - wysokość 25 m.,
- Lubomin - jesion wyniosły, - wysokość 23 m,
- Mazewo - wiąz, - wysokość 26 m,
- Psucin - 3 grusze pospolite, - wysokość 12 m.,
- Ruszkowo - głąz narzutowy - obwód 1080 cm.

Lasy ochronne

Lasy stanowią ważne ogniwo w systemie powiązań przyrodniczych, którego sprawne funkcjonowanie umożliwi swobodną migrację flory i fauny, powiązanie obiektów przyrodniczych w skali miejscowej oraz zapewnia utrzymanie równowagi biologicznej. Znaczne powierzchnie lasów w gminie Nasielsk pełni funkcje glebo – i wodochronne. W obrębie geodezyjnym Ciekosyn i Głodowo Wielkie lasy ochronne zajmują powierzchnię ok. 80 ha. Tereny lasów oprócz funkcji ekologicznej pełnią funkcje społeczne tj. służą kształtowaniu korzystnych warunków zdrowotnych i rekreacyjnych dla społeczeństwa, a także rozwojowi oświaty i edukacji ekologicznej oraz podnoszą walory krajobrazowe regionu.

Parki

Na terenie gminy Nasielsk znajdują się parki (lub pozostałości parków):

- 1 pałacowy - we wsi Chrcynno o pow. 5,4 ha,
- 7 dworskich- we wsi Czajki o pow. 7,9 ha ,
 - we wsi Ciekosyn,
 - we wsi Głodowo Wielkie o pow. 3,25 ha,
 - we wsi Kędzierzawice,
 - we wsi Kosewo Dworskie o pow. 4,9 ha,
 - we wsi Lelewo o pow. 5,3 ha ,
 - we wsi Lubomin o pow. 7,1 ha,
 - we wsi Pianowo-Daczki o pow. 4,9 ha,
 - we wsi Siennica,
- 1 kościelny- w mieście Nasielsk o pow. 7,0 ha.

Większość parków założona została w XIX lub na początku XX wieku. Reprezentują styl krajobrazowy. Są to zespoły cennej, wielogatunkowej roślinności drzewiastej, wymagające bezwzględnej ochrony. Drzewostan parkowy tworzą najczęściej rodzime gatunki drzew jak: lipa drobnolistna, dąb szypułkowy, grab pospolity, jesion wyniosły, klon zwyczajny, świerk pospolity.

Parki zabytkowe chronione są mocą ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162 z 2003 roku, poz. 1568) i pozostają pod nadzorem Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Wszystkie parki wymagają ochrony konserwatorskiej oraz rewaloryzacji, co jest związane z procesem starzenia się drzewostanów oraz niszczyielską działalnością człowieka.

Obszar wysokiej ochrony wód podziemnych

Zachodnia część gminy Nasielsk leży w zasięgu GZWP - głównego zbiornika wód podziemnych Działdowo (w kraju jest 180 GZWP). Zbiornik ten ma powierzchnię 2330 ha i szacunkowe zasoby dyspozycyjne - 300 tys.m³/dobę. W celu ochrony wód podziemnych wyróżniono GZWP stanowiącego obecne źródło zaopatrzenia w wodę i rezerwę czystej wody pitnej w przyszłości, wytypowano obszar wysokiej ochrony wód (OWO). Obszar ten ustalono w oparciu o czas pionowego przesiąkania wody z powierzchni i czas jej przepływu poziomego od obszarów zasilania do ujęcia. Ochrona wód podziemnych przez OWO będzie polegała na odpowiednim gospodarowaniu na powierzchni. W ochronie wód dużą rolę odgrywają lasy, w tym wodochronne oraz inne obszary chronione.

Obszar źródliskowy rzeki Nasielnej i Niestępówki

Źródłiska to obszary podziemnego zasilania rzek w okresach posusznych, które stanowią jedyne źródło utrzymania przepływu w rzekach bez zbiorników retencyjnych. W konsekwencji oznacza to, że przez większą część sezonu wegetacyjnego wszystkie potrzeby użytkowników wód powierzchniowych zaspokajane są z zasilania podziemnego. Obszar źródliskowy rzek Nasielnej i Niestępówki występuje w płn. - wsch. części gminy na obrzeżu Wzniesień Kowalewskich. W rejonie tym są też źródła innych rzek tj. Turki, Tatarki, Przewodówki. Większość tego obszaru leży w zasięgu Nasielsko-Karniewskiego obszaru chronionego krajobrazu.

Chroniona zlewnia rzeki Narwi

Na terenie województwa szczególnej ochrony wymaga między innymi zlewnia rzeki Narwi ze względu na ujęcie powierzchniowe wody w Wieliszewie dla mieszkańców Warszawy. Obszar ten obejmuje m.in. wschodnią część gminy Nasielsk. Zgodnie z Zarządzeniem Prezesa Centralnego Urzędu Gospodarki Wodnej z dnia 15.02.1972r. (M.P. Nr 15, poz. 103), dla rzeki Narwi płynącej w tym obszarze zakłada się I klasę czystości.

Strefy ochrony sanitarnej dla ujęć wody

Miejskie ujęcie wody o zatwierdzonych zasobach 384 m³/h, składa się z 3 studni głębinowych (nr 1, 2, 3). Dla studni nr 1 i 3 wyznaczone są oddzielne strefy ochrony bezpośredniej (studnia nr 2 - niewykorzystywana, takiej strefy nie posiada).

Dla wyżej wymienionych studni wyznaczono oddzielne strefy ochrony pośredniej wew. oraz o znacznie większym zasięgu - wspólną strefę ochrony zew. pośredniej. Strefę pośrednią zewnętrzną wyznacza 25 letni czas wymiany wód oraz ich kierunek spływu. Wyznaczenie stref i odpowiednie gospodarowanie na powierzchni mają na celu zabezpieczenie odpowiedniej jakości tych wód.

Ujęcie wodociągowe w miejscowości Psucin składa się z jednej studni głębinowej o głębokości 56 m i zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w wysokości 45 m³/h przy depresji dochodzącej do 1,80 m. Dla tego ujęcia ustanowione zostały: teren ochrony bezpośredniej o promieniu 10 m wokół studni oraz teren ochrony pośredniej zewnętrznej ze względu na ochronę jakości wód ujęcia.

Ujęcie wody dla stacji PKP w Nasielsku składa się z dwóch studni czwartorzędowych: nr 1a (podstawowej) i nr 2 (awaryjnej). Posiada ono zasoby w wysokości 50 m²/h, w pełni wystarczające dla pokrycia aktualnych potrzeb tj. zaopatrzenia w wodę obiektów kolejowych oraz miejscowości: Mogowo, Nowe Pieścirogi i Stare Pieścirogi.

Studnie ujęcia posiadają wygradzone strefy ochrony bezpośredniej. Wewnętrzną strefę ochrony pośredniej wyznaczono jedynie dla studni nr 1a, natomiast strefy zewnętrzne ochrony pośredniej wyznaczono dla każdej studni i połączono je wzdłuż torów linii kolejowej do Sierpca.

2.4. Ochrona dóbr kultury

Liczne ślady archeologiczne świadczą o przebywaniu ludności na tym terenie już od epoki kamiennej, a więc od 10 - tego tysiąclecia p.n.e. zaś już w XI w. n.e. gród w Nasielsku miał spore znaczenie - jest wymieniony w traktacie z Mogilna z 1065 r. Wpływ na to miało zapewne położenie rejonu na ważnym szlaku handlowym, łączącym kraje południowo - wschodnie i Ruś z Bałtykiem i na jego odgałęzieniach.

Miasto zachowało relikty historycznego układu przestrzennego oraz spore obszary nie przebadanej warstwy kulturowej - w tym obszar grodziska. Mimo istnienia tylko dwóch obiektów wpisanych do rejestru zabytków, miasto posiada szereg obiektów o dużych wartościach artystycznych - historycznych (budynki o różnych funkcjach, cmentarze, wnętrza parcel i.t.p.) oraz zachowało naturalną dolinę rzeki Nasielnej, nieuregulowaną, z podmokłymi łąkami.

Gmina również nie posiada zbyt wielu obiektów zabytkowych. Zanika też, charakterystyczna dla tej części Mazowsza, zabudowa drewniana, a jej pozostałości są najczęściej w złym stanie technicznym. Część wsi, szczególnie położonych wzdłuż linii kolejowej, z powodu zamieszkiwania w nich głównie ludności dojeżdżającej do pracy w miastach, straciły swój dawny charakter przekształcając się w małomiasteczkowe osady. Jedynie niewielka część ludności zajmuje się rolnictwem i tam występuje stara zabudowa zagrodowa w układzie kolonijnym. Tylko dwie wsie: Ciekryn i Psucin zachowały więcej obiektów o dużych wartościach kulturowych i interesujące układy przestrzenno - krajobrazowe.

Wykaz stanowisk archeologicznych

Miejscowość	Nr	Funkcja stanowiska	Chronologia
Nasielsk			
Borkowo	2/50-63	osada, ślad osadniczy	kultura trzciniecka, epoka brązu, kultura przeworska, okres wpływów rzymskich
	3/50-63	ślad osadniczy	kult. trzciniecka, ep. brązu, kult. przeworska, okr. wpł. rzymskich
	4/50-63	osada	kult. przeworska, okr. wpł. rzym., nowożytność - XVI-XVII w.
	8/50-63	osada	kult. trzciniecka, ep. brązu, kult. przeworska, okr. wpł. rzym., wcz. średniowiecze
Budy Siennickie	6/50-64	osada	XIV, XV, XVI w.
	3/50-64	ślad osadniczy, osada	neolit - kult. pucharów lejkowatych?, pocz. ep. brązu
Cegielnia Psucka	24/50-64	ślad osadniczy	starożytność
	25/50-64	osada, ślad osadniczy	starożytność, neolit, wcz. okres brązu, wcz. średniowiecze
	26/50-64	osada cmentarzysko	starożytność, neolit, okr. Lateński?, okr. wpł. rzym.
Chechnówka	1/50-65	ślad osadniczy o nieokreślonej bliżej chronologii	
Chrcynno	1/49-65	ślad osadniczy	starożytność
Dąbrowa	35/49-65	osada, ślad	epoka brązu, epoka żelaza, wczesne średniowiecze
Dębinki	19/50-64	osada	neolit, kult. pucharów lejkowatych?, neolit-kult. ceramiki sznurowej
Głodowo Wielkie	3/49-65	ślad osadniczy, osada	starożytność, ep. brązu, okr. wpływów rzym., wczesne średniowiecze
	4/49-65	ślad osadniczy	starożytność, średniowiecze
	5/49-65	ślad osadniczy, osada	starożytność, XI-XIII?, XIV-XVI w.
	6/49-65	ślad osadniczy	starożytność
	7/49-65	osada	okres wpływów rzymskich
	8/49-65	osada	XIV-XV w.
	9/49-65	osada	XIII-XVI w.
	10/49-65	osada	epoka brązu, XII-XIII w.
	11/49-65	ślad osadniczy, osada	starożytność, XIII-XIV w.
	12/49-65	ślad osadniczy	wczesne średniowiecze
Jackowo	18/48-64	osada	XIV-XVIII w.
	22/48-64	osada, cmentarzysko	okres rzymski, XII-XIII w.

Miejscowość	Nr	Funkcja stanowiska	Chronologia
	23/48-64	osada, ślad osadn. kult. Łużycka	V okres epoki brązu - okr. halsztacki - XIV-XVI w.
	36/48-64	ślad osadniczy, osada	okres rzymski, starożytność, XII w.
	42/48-64	osada	epoka brązu
	43/48-64	osada	XI-XIII w.
	44/48-64	osada, ślad osadniczy	XI?-XIII w., XIV-XV w.
	45/48-64	osada	XII-XIII w., XIV-XVI w.
	46/48-64	osada	XIII w.
	47/48-64	osada	XIII w.
	55/48-64	osada	XIII w., XIV-XV w.
	56/48-64	osada	XII-XIII w.
Jackówek	35/48-64	osada	wczesne średniowiecze
Jaskółowo	6/50-65	osada	ep. brązu XII-XIII w.
	7/50-65	ślad osadniczy	kultura pomorska / gr. klosz., okr.halszt.-lateński
	8/50-65	osada	kultura przeworska; okr. wpł. rzym.
Kędzierzawice	2/48-64	osada	XII-XIII w., XIV-XV w.
	3/48-64	ślad osadniczy, osada	późny okr. rzym., XIII-XIV w.
Kędzierzawice - Folwark	1/48-65	ślad osadniczy	wczesne średniowiecze
Krogule	28/50-64	ślad osadniczy	starożytność
	31/50-64	ślad osadniczy	starożytność
Lelewo	9/50-63	osada	kult. przeworska, okres wpł. rzymskich, średniowiecze
	10/50-63	osada	kult. przeworska, okres wpł. rzymskich
	11/50-63	ślad osadniczy	średniowiecze -XIV-XVI w., nowożytność
	12/50-63	ślad osadniczy	kult. przeworska, okres wpł. rzymskich
	13/50-63	ślad osadniczy	kult. przeworska, okres wpł. rzymskich
	14/50-63	grób	kult. amfor kulistych, neolit
Lubomin	11/48-64	osada	wczesne średniowiecze, XV-XVII w.
	12/48-64	ślad osadniczy, osada	późne łużyce, XII w., XIV-XVII w.
	19/48-64	ślad osadniczy, osada	późny okr.rzymski,XIII-XIVw
	20/48-64	osada	XII-XIV w.
	21/48-64	ślad osadniczy	k. łużycka - IV-V okr. epoki brązu, okr. rzymski, XIII-XIV w.
Malczyn	1/49-63	cmentarzysko szkieletowe	wczesne średniowiecze

Miejscowość	Nr	Funkcja stanowiska	Chronologia
Mazewo Dworskie	22/48-63	śląd osadniczy	okr. wpływów rzymskich
	32/48-63	osada	XI-XIII, śląd osadniczy - nowożytność
	37/48-63	osada	XI-XIII w.
	13/48-64	osada	późny okres lateński / wcz. okr. rzymski
	14/48-64	śląd osadniczy, osada	XIII w., XIV-XVI w.
	15/48-64	śląd osadniczy	okres rzymski ?
Miękoszyn	15/50-64	śląd osadniczy, osada	XIII, XV, XVI, XVII w.
	17/50-64	śląd osadniczy, osada	XIII w., nowożytny
	18/50-64	osada	wczesne średniowiecze
Miękoszynek	13/50-64	śląd osadniczy	wczesne średniowiecze
Młodzianowo	29/50-64	osada	starożytność
	32/50-64	śląd osadniczy	starożytność
	33/50-64	śląd osadniczy	starożytność, neolit - kultura pucharów lejkowatych
Mogowo	1/50-64	osada, cmentarzysko	ep. brązu - kultura łużycka
	2/50-64	osada, śląd osadniczy	ep. brązu - kultura łużycka
	3/50-64	śląd osadniczy	neolit - kultura ceramiki sznurowej ?
Morgi	4/50-64	śląd osadniczy, osada, cmentarzysko	mezolit - okres halsztacki - - kult. łużycka, epoka brązu, okr. wpływów rzymskich
	5/50-64	osada	mezolit - epoka brązu - - kultura łużycka
Nasielsk	78/49-37	grodzisko wczesnośredniow.	XI w.
Pianowo Daczki	1/48-64	osada	XII-XIII w.
	59/48-64	śląd osadniczy, osada	starożytność, XIV-XVI w.
	61/48-64	śląd osadniczy	starożytność
Pianowo Folwark	58/48-64	osada, śląd osadniczy	XIII-XIV, XV-XVI w.
Pniewo	14/49-65	osada	XIV-XV w.
Pniewska Górka	2/49-65	śląd osadniczy, osada	starożytność, neolit, epoka brązu, ep. żelaza, okr. wpł. rzymskich, średniowiecze
Popowo Borowe	2/50-65	śląd osadniczy	mezolit - neolit
	3/50-65	osada	XV-XVI w.
	4/50-65	osada	XII-XIII w.
	5.50-65	śląd osadniczy	mezolit - neolit, ep. brązu - okres lateński
	30/49-65	śląd osadniczy, osada	staroż. ep.brązu, wcz.średn.
Psucin	16/50-64	śląd osadniczy	starożytny
		śląd osadniczy	wcz. średn., nowożytny
		śląd osadniczy, osada	starożytny, XII-XIII w.

Miejscowość	Nr	Funkcja stanowiska	Chronologia
Słustowo	12/48-63	osada	XIV-XV w.
	16/48-64	śląd osadniczy	starożytność
Studzianki	7/50-64	osada	XIV?, XV, XVI w.
	8/50-64	osada	neolit - kultura ceramiki sznurowej
	9/50-64	śląd osadniczy, osada	starożytność, wcz. średn., XV-XVI w.
	10/50-64	śląd osadniczy	XI-XIII w.
	11/50-64	osada	XIV, XV, XVI, XVII w.
	12/50-64	osada	XIII-XIV w., XV, XVI, XVII w.
	14/50-64	śląd osadniczy, osada	starożytność, I-II okres ep. brązu - kult. Trzciniecka
	21/50-64	śląd osadniczy	okres halszacki
	22/50-64	śląd osadniczy, osada	kultura łużycka
	23/50-64	osada	XV-XVI w.
Wągradno	34/50-64	śląd osadniczy	starożytność
Zaborze	15/50-63	cmentarzysko	kultura amfor kulistych, neolit
	16/50-63	śląd osadniczy	neolit, epoka brązu, kult. przeworska - okres wpł. rzymskich, nowożytność
	17/50-63	kurhan ? o chronologii bliżej nieokreślonej	

Na terenie objętym granicami administracyjnymi miasta znajduje się, poza wymienionym w powyższej tabeli, 55 stanowisk archeologicznych (usytuowanie - na rysunku studium).

Przebadania wymagają, nierozpoznane dotychczas archeologicznie, tereny położone na zachód od miasta. Na tych terenach również można spodziewać się śladów osadnictwa - świadczą o tym informacje o szeregu stanowisk archeologicznych w Aleksandrowie, Andzinie, Chlebotkach, Ciekusynie, Kosewie i Starych Pieścirogach.

Wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków

Miejscowość	Nr rej.	Funkcja obiektu	Okres powstania
Nasielsk	158 - A	kościół farny p. w. św. Wojciecha	XIX w.
	9/76-8/51 WA	grodzisko wczesnohistoryczne „Kopiec”	XI w.
	754/09 z dn. 13.07.2009	budynek Gimnazjum Publicznego	
Chrcynno	77 - A	zespół pałacowy dwór mur. i park	1845 r.
Ciekusyn	57 - A	Kościół p.w. św. Doroty z wyposażeniem i otoczeniem w promieniu 100m	XVI w.
Czajki	167 - A	park podworski	XIX w.
Głodowo Wielkie	337 - A	pozostałości parku podworskiego	II poł. XIX w.

Kosewo	253 - A	zespół podworski - dwór i park krajobrazowy	XIX w.
Lelewo	270 - A	zespół podworski : dwór, dwa budynki gospodarcze, park krajobrazowy	ok. 1925 r. k. XIX w. k. XIX w.
Lubomin	168 - A	park podworski	XIX w.
Pianowo Daczki	169 - A	park podworski	XIX w.
Siennica	286 - A	park podworski	XIX w.
Zaborze	218/79-809/68 WA	cmentarzysko	kult. amfor kulistych, neolit

Względem budynku mieszkalnego w Nasielsku przy ul. Staszica oraz kolei wąskotorowej prowadzone są postępowania w sprawie wpisu do rejestru zabytków.

Wykaz parków

Miejscowość	Rodzaj parku	Nr rejestru zabytków	Okres powstania
Nasielsk	przykościelny		XIX w.
Chrcynno	pałacowy	77 - A	poł. XIX w.
Cieksyn	dworski		k. XIX w.
Czajki	dworski	167 - A	poł. XIX w.
Głodowo Wielkie	dworski	337 - A	ok. 1900 r.
Kędzierzawice	dworski		k. XIX w.
Kosewo	dworski	253 - A	poł. XIX w.
Lelewo	dworski	270 - A	k. XIX w.
Lubomin	dworski	168 - A	pocz. XIX w.
Pianowo Daczki	dworski	169 - A	k. XIX w.
Siennica	dworski	286 - A	k. XIX w.

Wykaz obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków:

Na terenie miasta Nasielsk:

1. Kościół farny p.w. św. Wojciecha w Nasielsku;
2. Park przykościelny z XIX w.;
3. Budynek byłej plebani;
4. Kiosk przykościelny;
5. Grodzisko wczesnohistoryczne w Nasielsku;
6. Budynek Publicznego Gimnazjum w Nasielsku;
7. Transformator ul. Warszawska;
8. Budynek Biblioteki Miejskiej, ul. Piłsudskiego 6;
9. Kamienice (bud. mieszkalne) ul. Piłsudskiego 2,17,25,35,39;
10. Kamienice (bud. mieszkalne) ul. Kilińskiego 6,8,9,13,14,15;
11. Budynki mieszkalne ul. Kościelna 5 (drewn.),8,10,15 (drewn.),10,22,24 (drewn.);
12. Kamienice (bud. mieszkalne) ul. T. Kościuszki 3,4/6,21,24,26;
13. Kamienice (bud. mieszkalne) ul. Rynek ½,3,4,5/6,7,8,9,10,11,15/18,19,21,22,23,27,30/31,32/33,35/36;
14. Budynki mieszkalne ul. Warszawska 1,2,11,32 (drew.),36 (mur.);

15. Budynki mieszkalne ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 3 (mur.), 5 (mur.);
16. Budynek mieszkalny ul. Staszica nr ? (prowadzone postępowanie w sprawie wpisu do rejestru zabytków);
17. Budynki ul. Żwirki i Wigury nr 1, 2;
18. Budynki ul. Św. Wojciecha nr 1, 3, 7, 9;
19. Budynek ul. Cmentarna nr 6;
20. Budynki ul. Folwark nr 1, 2, 7, 15, 19;
21. Budynki ul. Broninek nr 11, 19, 26, 27;
22. Budynki mieszkalne ul. Pniewska Górka nr 13 (drewn.), 19 (drewn.);
23. Budynek gospodarczy ul. Pniewska górka nr 13 (mur.);
24. Relikty średniowiecznego układu urbanistycznego z placem rynkowym i częścią sieci komunikacyjnej śródmieścia;

Na terenie gminy Nasielsk:

1. Andzin

Bud. mieszkalny nr 15 – drew. / mur ok. 1920r
Bud. mieszkalny nr 50 – mur 1 ćw. XIX w.
Grób neolityczny skrzynkowy (kult. amfor kulistych)

2. Borkowo

Bud. mieszkalny nr 25 – drew. 2 ćw. XX w.
Bud. mieszkalny nr ? – drew. / mur ok. 1930r
Kapliczka przydrożna – mur. 1 ćw. XX w.

3. Budy Siennickie

Bud. mieszkalny nr 17 – drew. lata 30-te XX w.
Bud. mieszkalny nr ? – drew. lata 30-te XX w.

4. Cegielnia Psucka

Bud. mieszkalny nr ? - drew. 1 ćw. XX w.
Bud. mieszkalny nr 33 - drew. 1 ćw. XX w.

5. Chrcynno

Zespół pałacowy:
Pałac - mur. XIX w.
Park krajobrazowy - poł. XIX w.
Krzyż przydrożny – mur. XIX w.

6. Ciekryn

Zespół kościoła parafialnego:
Kościół parafialny p.w. św. Doroty – mur. XVI / XIX w.
Cmentarz przykościelny
Plebania ul. Piłsudskiego 1 – mur. 1 ćw. XX w.
Bud. gospodarczy (przy plebanii) ul. Piłsudskiego 1 - mur. 1 ćw. XX w.

Pozostałości zespołu dworskiego:
Resztki pałacu ok. XIX w.
Bud. gospodarczy dworski – mur. ok. 1900r
Bud. gospodarczy dworski – mur. 1 ćw. XX w.

Bud. mieszkalny nr 8 – mur. ok. 1930r
Bud. mieszkalny ul. Kamińskiego 14 - mur. ok. 1930r
Bud. mieszkalny ul. Leśna 68 – drew. ok. 1920r
Bud. mieszkalny ul. Piłsudskiego 54 - mur. ok. 1930r

Kapliczka przydrożna mur / metal ok. 1908r
Kapliczka przydrożna mur / metal ok. 1930r
Cmentarz parafialny rzym-kat.
Cmentarz wojenny

7. Czajki

Park dworski XIX w.

8. Dębinki

Krzyż przydrożny mur / metal. 1891r
Ślady osadnictwa neolitycznego
Ślady osadnictwa z wczesnej epoki brązu

9. Dobra Wola

Kapliczka przydrożna mur. 1 ćw. XX w.
Kapliczka przydrożna mur / metal. 1914r

10. Głodowo

Park dworski XIX / XX w.
Bud. mieszkalny nr 22 – drewn. lata 30-te XX w.
Bud. mieszkalny nr 31 – drewn. 4 ćw. XIX w.
Bud. mieszkalny nr 65 – drewn. 1 ćw. XX w.
Kapliczka przydrożna mur. 1 ćw. XX w.

11. Jackowo Włociańskie

Bud. mieszkalny nr 3 - drewn. 1 ćw. XX w.
Bud. mieszkalny nr 7 - drewn. 1 ćw. XX w.
Bud. mieszkalny nr 8 – drewn. ok. 1930r
Bud. mieszkalny nr 12 - drewn. ok. 1930r

12. Kątne

Kapliczka przydrożna mur / metal 1891r

13. Kędzierzawice

Pozostałości parku – k. XIX w.

14. Konary

Bud. mieszkalny nr ? – mur. ok. 1930r
Kapliczka przydrożna mur. 2 poł. XIX w.

15. Kosewo

Zespół dworski:
Dwór mur. ok. 1930r
park dworski – poł. XIX w.

16. Krogule

Bud. mieszkalny nr 12 – drewn./ mur. 1 ćw. XX w.
Bud. mieszkalny nr 22 - drewn. ok. 1920r
Bud. mieszkalny nr 70 - drewn. ok. 1920r

17. Krzyczki

Bud. mieszkalny nr 8 – drewn. ok. 1930r

Kapliczka przydrożna mur. 1903r

18. Lelewo

Zespół dworski:

Dwór – mur. ok. 1925r

Bud. gospodarczy dworski – drewn. / mur. ok. 1925r

Pozostałości parku – k. XIX w.

Bud. mieszkalny nr 6 – mur. lata 30-te XX w.

Cmentarzysko neolityczne (kult. amfor kulistych)

19. Lubomin

Zespół dworski:

Dwór – drewn. tynk. XVIII / XIX w.

Park dworski – pocz. XIX w.

Kapliczka przydrożna mur / metal 1888r

20. Mazewo Włociańskie

Bud. dróżnika – drewn. k. XIX w.

Bud. mieszkalny nr ? – drewn. lata 30-te XX w.

Bud. mieszkalny nr 9 - drewn. 1 ćw. XX w.

21. Miękoszyn

Kapliczka mur / metal 1899r

22. Nuna

Bud. mieszkalny nr 30 - drewn. ok. 1920r

Bud. mieszkalny nr 44 - drewn. ok. 1930r

Bud. mieszkalny nr 103 – drewn. ok. 1920r

Kapliczka mur. 1924r

23. Pianowo Daczki

Zespół dworski:

Dwór – mur. ok. 1900r

Czworak - mur. k. XIX w.

Park dworski – k. XIX w.

Bud. mieszkalny nr ? – drewn. 1 ćw. XX w.

Bud. mieszkalny nr 6 - mur. ok. 1930r

24. Pięcirogi

Budka dróżnika – mur. ok. 1900r

Pozostałości parku – pocz. XX w.

Wieża ciśnień – mur. 1 ćw. XX w.

Młyn – pocz. XX w.

25. Popowo Borowe

Bud. mieszkalny nr 26 - drewn. ok. 1920r

Kapliczka przydrożna mur. 1897r

26. Psucin

Bud. mieszkalny nr 31 – drewn. / mur. 1 ćw. XX w.

Bud. mieszkalny nr 64 - drewn. 1 ćw. XX w.

Bud. mieszkalny nr ? – mur. lata 30-te XX w.

27. Siennica

Pozostałości parku dworskiego – k. XIX w.
Bud. mieszkalny nr 12 – drewn. ok. 1920r
Bud. mieszkalny nr ? - mur. ok. 1930r
Kapliczka przydrożna mur. 1 ćw. XX w.

28. Słustowo

Bud. Klubu Rolnika – mur. lata 30-te XX w.
Bud. mieszkalny nr 46 – mur. ok. 1930r
Bud. mieszkalny nr ? – drewn./ mur. 1 ćw. XX w.
Kapliczka przydrożna mur. 1920r

29. Toruń Dworski

Bud. mieszkalny nr ? - drewn. lata 30-te XX w.

30. Winniki

Bud. mieszkalny nr ? – drewn. 1 ćw. XX w.
Bud. mieszkalny nr 5 - drewn. 1 ćw. XX w.

31. Zaborze

Cmentarzysko neolityczne

32. Żabiczyn

Bud. mieszkalny nr ? – mur. ok. 1930r
Kapliczka przydrożna mur. 1904r

3. STRUKTURA SPOŁECZNO - DEMOGRAFICZNA

3.1. Zagadnienia demograficzne

Miasto Nasielsk zamieszkuje obecnie ok. 7 450, zaś gminę ok. 12.030 osób.

Najbardziej zaludnione są tereny położone wzdłuż linii kolejowej - miejscowość Nowe Pieścirogi i Stare Pieścirogi oraz Mogowo i Siennica, najślabiej zaś - Mokrzyce Dworskie, Pianowo Bargły, Nowiny, Winniki.

Analizując gęstość zaludnienia gmin sąsiadujących stwierdza się, że gmina Nasielsk dysponuje dużym potencjałem demograficznym.

Na tle sytuacji demograficznej województwa, miasto i gmina Nasielsk w okresie 1980-1994 należą do nielicznych gmin w województwie zaliczonych do obszarów progresji demograficznej - charakteryzujących się wzrostem zaludnienia oraz względnie nie zdeformowaną strukturą ludności i dodatnim przyrostem naturalnym.

Struktura demograficzna ludności miasta i gminy Nasielsk według podstawowych grup wieku kształtuje się następująco:

Grupa wieku	Miasto					Wieś				
	K		M		Razem	K		M		Razem
przedprodukcyjna (0 - 17 lat)	682	47,3%	761	52,7%	1 443	1 348	49,3%	1 384	50,7%	2 732
produkcyjna	2 449	48,6%	2 589	51,4%	5 038	3 510	46,4%	4 052	53,6%	7 562
poprodukcyjna	692	71,1%	281	28,9%	937	1 147	66,0%	591	34,0%	1 738
Ogółem	3 823	51,3%	3 631	48,7%	7 454	6 005	49,9%	6 027	50,1%	12 032

Z analizy struktury wieku ludności wynika, że proces starzenia się ludności na terenie wiejskim jest bardziej zaawansowany niż w mieście. Miasto Nasielsk posiada młodszą strukturę wieku (miasto - 13,1%, wieś - 14,4% w wieku poprodukcyjnym).

3.2. Rynek pracy

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2003 roku wynosiła łącznie 1752 (w tym kobiety - 808, mężczyźni - 944), w mieście - 765, w gminie - 987. Wśród bezrobotnych dominującą grupę stanowią roczniki 18-44 lata - ok. 74%. Jest to grupa najbardziej mobilna, o najwyższej aktywności produkcyjnej, największej częstotliwości tworzenia gospodarstw domowych, o największych potrzebach mieszkaniowych.

Dynamika bezrobocia w latach 1999-2003 przedstawiała się następująco:

Lata	Miasto	Gmina
1999 r.	605	745
2000 r.	678	834
2001r.	770	980
2002r.	786	1.020
2003r.	765	987

3.3. Sieć osadnicza

W granicach gminy (poza miastem) znajduje się 61 miejscowości.

Miejscowości według liczby mieszkańców przedstawia poniższe zestawienie:

JEDNOSTKI SIECI OSADNICZEJ WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI	LICZBA MIEJSCOWOŚCI	STRUKTURA %
do 50	8	13,1
51 - 100	10	16,4
101 - 200	26	42,6
201 - 300	8	13,1
301 - 500	6	9,9
501 - 1000	2	3,3
Powyżej 1000	1	1,6
Razem	61	100,0

Sieć osadnicza gminy jest rozdrobniona. Około 70% jednostek osadniczych to miejscowości małe, o zaludnieniu do 200 mieszkańców. Zamieszkuje w nich około 37% ludności gminy. Do największych pod względem zaludnienia należą: Nowe Pieścirogi (1196 osób), Stare Pieścirogi (774), Mogowo (833), Cieksyn (467), do najmniejszych zaś: Dąbrowa (20), Mokrzyce Dworskie (27), Pianowo Bargły (28), oraz Nowiny (37).

Rozmieszczenie przestrzenne ludności

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba ludności	Powierzchnia ogółem w ha	Gęstość zaludnienia osób/km ²
1	Andzin	345	368,31	93,67
2	Borkowo	187	450,91	41,47
3	Budy Siennickie	132	234,62	56,26
4	Cegielnia Psucka	274	547,54	50,04
5	Chechnówka	80	67,44	118,62
6	Chlebiotki	88	282,25	31,18
7	Chrcynno	194	757,16	25,62
8	Cieksyn	467	735,65	63,48
9	Czajki	123	230,44	53,38
10	Dąbrowa	20	86,40	23,15
11	Dębinki	271	477,30	56,78
12	Dobra Wola	154	345,31	44,60
13	Głodowo Wielkie	115	423,91	27,13
14	Jackowo Dworskie	188	429,92	43,73
15	Jackowo Włociańskie	131	227,28	57,64
16	Jaskółowo	182	615,37	29,58
17	Kątne	231	272,47	84,78
18	Kędzierzawice	108	373,25	28,94
19	Konary	115	221,08	52,02
20	Kosewo	327	286,30	114,22
21	Krogule	147	381,83	38,50
22	Krzyczki Pieniążki	118	348,21	33,89
23	Krzyczki Szumne	50	216,07	23,14
24	Krzyczki Żabiczki	117	295,65	39,57
25	Lelewo	133	424,79	31,31
26	Lorcin	146	317,69	45,96
27	Lubomin	197	408,60	48,21
28	Malczyn	110	283,46	38,81
29	Mazewo Dworskie A	190	268,29	70,82
30	Mazewo Dworskie B	74	113,21	65,37
31	Mazewo Włociańskie	116	125,46	92,46
32	Miękoszyn	246	299,45	82,15
33	Miękoszynek	151	110,51	136,64
34	Młodzianowo	45	119,91	37,53
35	Mogowo	833	396,13	210,28

36	Mokrzyce Dworskie	27	204,83	13,18
37	Mokrzyce Włóściańskie	49	70,42	69,58
38	Morgi	206	384,58	53,56
39	Nowa Wrona	77	420,34	18,32
40	Nowe Pieścirogi	1 196	89,87	1 330,81
41	Nowiny	37	173,12	21,37
42	Nuna	289	835,23	34,60
43	Paulinowo	238	311,46	76,41
44	Pianowo Bargły	28	154,05	18,18
45	Pianowo Daczki	177	499,45	35,44
46	Pniewo	74	178,85	41,38
47	Popowo Borowe	276	851,42	32,42
48	Popowo Północne	107	236,09	45,32
49	Psucin	336	742,16	45,27
50	Ruszkowo	57	104,60	54,49
51	Siennica	324	246,76	131,30
52	Słustowo	93	119,19	78,03
53	Stare Pieścirogi	774	229,61	337,09
54	Studzianki	389	351,16	110,78
55	Toruń Dworski	143	409,93	34,88
56	Toruń Włóściański	65	72,06	90,20
57	Wągradno	94	204,90	45,88
58	Wiktorowo	76	139,90	54,32
59	Winniki	39	129,85	30,03
60	Zaborze	174	198,11	87,83
61	Żabiczyn	146	402,20	36,30
Gmina		11 896	18 980	62,68
Miasto		7 349	1 267	580,03
Razem gmina i miasto		19 245	20 247	95,05

3.4. Infrastruktura społeczna

Przedszkola

Na terenie miasta i gminy funkcjonują dwa przedszkola: w Nasielsku i Nowych Pieścirogach, które dysponują 240 miejscami. W latach 2003-2004 uczęszczało do nich 193 dzieci (miasto - 168, wieś – 69).

W roku szkolnym 2010-2011 opieką przedszkolną objętych jest 504 dzieci.

Szkolnictwo podstawowe

W mieście Nasielsku jest jedna szkoła podstawowa, do której uczęszczało w roku szkolnym 2003-2004 - 900 uczniów, a w roku 2008-2009 - 788 uczniów.

Na wsi funkcjonują placówki 6-klasowe (Cieksyn, Budy Siennickie, Popowo Borowe, Dębinki, Stare Pieścirogi), do których uczęszczało w roku szkolnym 2003 – 2004 1018 uczniów, a w roku szkolnym 2008-2009 - 726 uczniów.

W roku szkolnym 2010-2011 do szkół podstawowych uczęszcza 1244 uczniów.

Gimnazja

W mieście Nasielsku było jedno gimnazjum, do którego uczęszczało w roku szkolnym 2003-2004 - 586 uczniów, a w roku 2008-2009 - 498 uczniów. Obecnie funkcjonuje jeszcze drugie gimnazjum przy liceum ogólnokształcącym.

Na wsi funkcjonują 2 gimnazja: w Cieksynie i Starych Pieścirogach, do których uczęszczało w roku szkolnym 2003 –2004, odpowiednio, 172 i 196 uczniów, a w roku szkolnym 2008-2009 - odpowiednio 144 i 185 uczniów.

W roku szkolnym 2010-2011 do gimnazjów uczęszcza 704 uczniów.

Szkolnictwo ponadpodstawowe

Na terenie miasta jest Liceum Ogólnokształcące, do którego uczęszczało w roku szkolnym 2003/2004 - 251 uczniów, a w roku szkolnym 2008-2009 - 170 uczniów; posiada 12 pomieszczeń do nauczania i zatrudnia na pełnych etatach 9 nauczycieli.

W mieście funkcjonuje Zespół Szkół Zawodowych, do którego w roku szkolnym 2003/2004 uczęszczało 497 uczniów, a w roku szkolnym 2008-2009 - 380 uczniów. W szkole tej mieści się:

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa o kierunku wielozawodowym,
- Technikum Zawodowe o kierunkach: technik handlowiec, technik ekonomista,
- Liceum Ekonomiczne o kierunku technik ekonomista,
- Liceum Handlowe o kierunku technik handlowiec,
- Liceum Profilowane o kierunkach: zarządzanie informacją i ekonomiczno-administracyjne.

Zespół Szkół Zawodowych posiada 18 izb lekcyjnych i zatrudniało na pełnych etatach 28 nauczycieli.

W Budach Siennickich funkcjonuje niepubliczne uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych, wykorzystujące pomieszczenia wynajmowane, zatrudniające 4 nauczycieli na pełnych etatach. W roku szkolnym 2008-2009 uczęszczało do niego 103 uczniów.

Ochrona zdrowia

Świadczenia zdrowotne na rzecz mieszkańców miasta i gminy są realizowane przez publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, z których największy to Samodzielny Publiczny Zespół opieki Zdrowotnej. Obejmuje on swą działalnością około 14 tys. pacjentów oraz młodzież szkolną.

Potrzeby w zakresie lecznictwa zamkniętego realizowane są w oparciu o szpital w Płońsku, Nowym Dworze Mazowieckim, Pułtusk i Ciechanowie oraz w tych placówkach, które wybiorą sami pacjenci.

Poradnie specjalistyczne dla terenu miasta i gminy znajdują się w ww. szpitalach oraz w Ciechanowie i Warszawie.

Zadania z zakresu ratownictwa medycznego wykonuje SP ZOZ Nasielsk, który dysponuje Zespołem Wypadkowym.

Na terenie miasta i gminy przyjmuje 28 lekarzy (z czego 22 w SP ZOZ) oraz około 25 pielęgniarek.

Świadczenia z zakresu ratownictwa oraz ambulatoryjnej i doraźnej pomocy lekarskiej obejmują swym działaniem również gminę Świercze.

W 2004 roku w Nasielsku funkcjonowały dwie apteki. W gminie, w Nowych Pieścirogach - 1 apteka.

Pomoc społeczna

W ciągu ostatnich lat środowiskową pomocą społeczną były objęte rodziny i osoby o niskim dochodzie, znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej, w których występował jeden z podanych powodów:

	2006r	2007r	2008r
ubóstwo	1 429 osób	1 200 osób	748 osób
bezdomność	11	11	6
potrzeba ochrony macierzyństwa	337	108	450
bezrobocie	1 135	926	675
niepełnosprawność	573	621	522
długotrwała choroba	381	512	424
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	671	577	373
przemoc w rodzinie	173	38	33
alkoholizm i narkomania	288	282	179
zdarzenia losowe	12	5	5
klęski żywiołowe	-	-	261

Należałoby zwrócić uwagę na ludzi w wieku poprodukcyjnym i zapewnić potrzebującym miejsca w domach pomocy społecznej.

W czerwcu 2005 roku oddano do użytkowania w Nasielsku Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Psychiczenie Chorych na 98 miejsc. W roku 2009 przebywało w nim 100 osób.

Handel i gastronomia

Rozwój sieci handlowej w obecnych warunkach zależy głównie od inicjatywy potencjalnych, indywidualnych właścicieli.

Sieć gastronomiczna na terenach wiejskich ogranicza się do kilku punktów (pjalnie piwa, bar gastronomiczny) w miejscowościach: Borkowo, Nowe Pieścirogi, Stare Pieścirogi, Mazewo Włociańskie, Paulinowo.

W mieście działa około 10 placówek gastronomicznych o zatrudnieniu do 5 osób.

3.5. Mieszkalnictwo

Zasoby mieszkaniowe wynosily: w mieście ok. 2.500, w gminie – ok. 3.500 mieszkań.

Warunki mieszkaniowe są ściśle skorelowane ze stanem technicznym zasobów mieszkaniowych i wyposażeniem w instalacje komunalne. Szacuje się, że około 25% zasobów w mieście zostało wybudowane przed 1945 rokiem. Część tych zasobów jest z materiałów palnych: miasto około 5%, gmina - 13% i ulega stopniowej wymianie.

Mieszkania wybudowane po 1970 r. stanowią około 50% zasobów mieszkaniowych w mieście i około 40% w gminie. Charakteryzują się na ogół dobrym stanem technicznym oraz wyposażeniem w instalacje.

3.6. Turystyka

Turystyka na terenie gminy ogranicza się do turystyki pobytowej, na bazie terenów o dużych wartościach przyrodniczo - krajobrazowych doliny rzeki Wkry oraz jej bezpośredniego sąsiedztwa, w formie indywidualnego budownictwa letniskowego. Trwający od lat, w dużej mierze niekontrolowany, proces zabudowy tego obszaru poczynił szereg szkód w środowisku naturalnym tego rejonu. Często zła lokalizacja i struktura oraz forma zabudowy obniżyły jego atrakcyjność dla turystyki.

Szacuje się, że na tym terenie istnieje ok. 1.500 działek letniskowych, przy czym zabudowanych jest ok. 850. Zabudowa letniskowa skoncentrowana jest przede wszystkim w rejonach Ciekryna, Borkowa i Lelewa. Pozostała zabudowa usytuowana jest w rejonach Dobrej Woli, Nowin, Wrony Nowej i Zaborza.

Trzeba tutaj zaznaczyć, że mimo tak dużej ilości tego rodzaju budownictwa, brak jest na tym terenie systemów utylizacji ścieków i odpadków, koniecznych dla ochrony tego cennego rejonu,

W samym mieście nie można stwierdzić, może poza zwiększoną siecią handlową (szczególnie w branży spożywczej), wpływu ruchu turystycznego na rozwój urządzeń jego obsługi. Wpływ niewątpliwie na to ma, przy małej atrakcyjności turystycznej miasta, połączenie komunikacyjne Warszawy z terenami budownictwa letniskowego bezpośrednio od drogi relacji Warszawa - Gdańsk.

4. STRUKTURA GOSPODARCZA

4.1. Działalność gospodarcza pozarolnicza

Na terenie miasta i gminy Nasielsk działalność gospodarczą prowadzi obecnie (połowa 2004 r.) 1.034 podmioty gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON.

Wskaźnik zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej wynosi 53/1000 mieszkańców.

Wśród podmiotów gospodarczych dominuje sektor prywatny.

Pod względem zatrudnienia dominują zakłady małe, zatrudniające do 5 osób.

Do największych zakładów związanych z działalnością produkcyjną, zatrudniających największą ilość osób należą:

- „BINDER” – chłodnia składowa,
- „ELEKTRO-PLAST” – produkcja podzespołów elektrycznych,
- „SANIBUD” – produkcja elementów sanitarnych dla budownictwa,
- „JAN POL” – produkcja podzespołów dla motoryzacji.

4.2. Rolnictwo

Struktura użytkowania gruntów

Ważnymi elementami dla określenia możliwości rozwoju rolnictwa oraz przestrzennego rozmieszczenia potencjałów produkcyjnych są formy użytkowania gruntów, własności użytków rolnych i struktura gospodarstw indywidualnych.

Gmina Nasielsk odznacza się stosunkowo wysokim udziałem użytków rolnych - ok. 83%, wobec średniego w powiecie nowodworskim - ok. 59% oraz stosunkowo niskim udziałem gruntów pod lasami i zadrzewieniami – 11,5 % (powiat – 25,8%).

Struktura użytkowania gruntów wskazuje na dominującą rolę produkcji rolnej w strukturze gospodarczej gminy. Wykorzystanie gruntów na cele rolnicze jest zróżnicowane przestrzennie. W rejonie wsi Ciekryn, Andzin, Budy Siennickie, Chrcynno, Krogule udział użytków rolnych w ogólnej powierzchni obrębów geodezyjnych jest najniższy i kształtuje się na poziomie 50-70%., co wynika głównie z rozmieszczenia terenów leśnych.

Tereny użytkowane rolniczo zajmują 16357 ha (gmina 15232 ha) tj. 88,8% ogólnej powierzchni miasta i gminy Nasielsk.

Struktura użytków rolnych

Wyszczególnienie	Miasto		Gmina		Miasto i gmina	
	ha	%	ha	%	ha	%
grunty orne	934	83,1	13596	89,3	14530	88,8
sady	25	2,2	120	0,8	145	0,9
łąki	33	2,9	269	1,7	302	1,9
pastwiska	133	11,8	1247	8,2	1380	8,4
Użytki rolne razem	1125	100,0	15232	100,0	16357	100,0

Użytki zielone zajmują stosunkowo małą powierzchnię 1682 ha tj. 10,3% użytków rolnych, wobec 22,2 % w powiecie nowodworskim.

Trwałe użytki zielone położone są głównie w dolinach cieków wodnych. Na terenie obrębów: Chrcynno, Chechnówka, Krzyczki Pieniążki, Dąbrowa, Mogowo, Głodowo Wielkie, Słustowo, Mazewo Dworskie zajmują od 20-25% powierzchni obrębu. W tym rejonie użytki zielone stanowią znaczącą bazę chowu bydła.

Udział sadów w strukturze użytków rolnych jest niski i wynosi ok. 1%. Dane statystyczne z 2005r informują o pow. sadów 25 ha na terenie miasta i 120 ha w gminie. Są to głównie sady przydomowe. Produkcja sadownicza występuje w niewielkim zakresie, głównie na terenach sąsiadujących z miastem.

Jakość użytków rolnych

Zintegrowany wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynosi 55,4 punkty (w skali 100-punktowej), i jest niższy niż średni dla województwa mazowieckiego – 60,0 punktów. Warunki glebowe to najistotniejsze uwarunkowania dla produkcji rolnej. Waloryzacja gleb w ujęciu przestrzennym stanowi jedną z głównych przesłanek racjonalnej rejonizacji produkcji rolnej.

Struktura jakości gleb miasta i gminy przedstawia się następująco:

Grunty orne		Użytki zielone	
Klasa bonitacyjna	miasto i gmina	Klasa bonitacyjna	miasto i gmina
II	-	II	-
III _a	0,3	III	3,1
III _b	4,3	IV	37,9
IV _a	17,3	V	45,7
IV _b	30,1	VI	12,7
V	28,7	VI _z	0,6
VI	18,5		
VI _z	0,8		

Zestawienie to wskazuje, że jakość gruntów orných i użytków zielonych jest mniej korzystna w gminie niż średnio w tym rejonie województwa. Udział gleb o bardzo wysokiej i wysokiej przydatności rolniczej (kl. III) wynosi ok. 5%. Stosunkowo dużo jest gruntów orných średnich jakościowo (kl.IV) ok. 47,4%. Zgodnie z ustawą o ochronie gruntów orných i leśnych ochrona prawna dotyczy tylko ok. 5 % gruntów orných(kl I-III) położonych na obszarze miasta i gminy oraz gruntów pochodzenia organicznego i lasów.

W strukturze jakości gleb udział gruntów orných najslabszych jakościowo kl.V - VI_z wynosi 48% i jest wyższy od średniego w tym rejonie województwa.

Analiza gleb pod względem jakości w układzie sołectw wskazuje na bardzo duże zróżnicowanie przestrzenne klas bonitacyjnych . Gleby zaliczane do poszczególnych klas bonitacyjnych występują w mozaice na całym obszarze gminy tworząc większe powierzchnie (o jednakowej wartości) tylko w kilku miejscach. Np. większe skupiska gleb lepszych kl. III spotyka się w rejonie wsi: Mogowo, Morgi, PGR Czajki (środkowa część gminy) oraz Jackowo Dworskie, Lubomin (północna część).

Większe zwarte kompleksy gleb słabych (kl. V – VI_z) występują głównie w południowej części gminy: Krogule, Młodzianowo, Nuna, Miękoszyn, Miękoszynek, Paulinowo, Wągradno, Toruń Dworski, Cegielnia Psucka, Psucin oraz Cieksyn, Pianowo Daczki, Głodowo Wielkie, Krzyczki Żabiczki, Kosewo.

Z punktu widzenia aktywizacji produkcji rolnej i jej organizacji istotna jest względna jednolitość kompleksów glebowych. Przy dużej mozaice gleb, nawet gleby słabsze rozmieszczone między kompleksami gleb dobrych wykazują dużą dyspozycyjność dla produkcji rolnej i odwrotnie.

Reasumując stwierdzić można, iż warunki wegetacji roślin są średnio korzystne, występują gleby o zróżnicowanej przydatności rolniczej z dużym udziałem kompleksów średnich i słabych. Uprawa roślin o dużych wymaganiach

glebowych jest ograniczona. Położenie gminy w sąsiedztwie rejonu intensywnego rozwoju rolnictwa (strefa podwarszawska) stwarza korzystne warunki dla rozwoju specjalizacji ogrodniczej.

Struktura własności użytków rolnych

Dominującą formą własności jest gospodarka indywidualna posiadająca 95% użytków rolnych w gminie i 92% na terenie miasta.

Obecnie na obszarze miasta i gminy jest ok. 2.520 indywidualnych gospodarstw rolnych (o pow. powyżej 1ha). Średnia powierzchnia indywidualnego gospodarstwa rolnego w gminie wynosi ok. 6,75 ha. Na terenie miasta średnio na jedno gospodarstwo rolne przypadało 5,5 ha użytków rolnych).

Strukturę obszarową gospodarstw rolnych dla miasta i gminy Nasielsk, wg danych z lutego 2005 r., przedstawia poniższe zestawienie:

Grupy obszarowe gospodarstw	Miasto i gmina	
	Liczba gospodarstw	Struktura %
1-2 ha	587	23,3
2-5	779	30,9
5-7	347	13,8
7-10	327	13,0
10-15	289	11,5
15-50	186	7,4
ponad 50 ha	3	0,1
Razem	2518	100,0

Powyższe dane wskazują na występowanie w mieście i gminie dużej grupy gospodarstw małych o powierzchni do 5 ha (ok. 54%) pełniących głównie funkcje pomocnicze i samozaopatrzeniowe. Gospodarstwa duże i bardzo duże powyżej 15 ha stanowią tylko ok. 7,5%.

Zmiany w strukturze obszarowej gospodarstw indywidualnych wskazują na wzrost udziału gospodarstw małych obszarowo o pow. do 5 ha oraz spadek udziału gospodarstw większych (o pow. powyżej 10 ha).

Główne kierunki produkcji rolnej

Na terenie gminy Nasielsk dominuje uprawa zbóż – ok. 80% pow. zasiewów i ziemniaków ok. 11% pow. zasiewów. Niewielki areał zajmują rośliny przemysłowe - 0,1%. W grupie roślin zbożowych przeważa uprawa żyta i mieszanek zbożowych. Stosunkowo mała powierzchnia (ok. 8% pow. zasiewów) przeznaczona jest pod zboża intensywne (pszenica, jęczmień).

Znaczący areał gruntów przeznaczony jest pod uprawy ogrodnicze (około 250 ha) – warzywa gruntowe i owoce miękkie. Koncentracja upraw warzywniczych występuje w rejonie wsi Wągradno, Budy Siennickie, Wiktorowo. Produkcja owoców miękkich skupiona jest we wsiach: Nuna, Psucin, Studzianki, Dobra Wola tj. głównie południowa część gminy.

Obsada zwierząt na 100 ha użytków rolnych wynosiła: bydło ogółem – 30,3 szt., w tym krów – 15,3 trzoda chlewna – 99,7 szt. Wielkości te świadczą o wyższym poziomie produkcji zwierzęcej niż średnio w powiecie nowodworskim.

Głównymi kierunkami produkcji rolnej gminy jest produkcja zbóż i ziemniaków z uzupełniającą produkcją żywca wieprzowego. W południowej i wschodniej części gminy dodatkowym kierunkiem jest produkcja owoców miękkich i warzyw gruntowych. Szansą rozwoju rolnictwa w gminie jest intensyfikacja upraw ogrodniczych w powiązaniu z ich przetwórstwem, co wynika z istniejącej już tradycji upraw, specjalizacji gospodarstw oraz bliskość i dobre powiązania komunikacyjne z Warszawą (duży, chłonny rynek zbytu).

Obsługa rolnictwa

Z oceny potrzeb rolnictwa oraz istniejących urządzeń obsługi wynika, że w skali gminy bieżące potrzeby są zaspokojone.

- Zaopatrzenie w środki do produkcji rolnej (nawozy, pasze, środki ochrony roślin) prowadzą dwie prywatne jednostki na terenie m. Nasielsk i jedna w Ciekosynie (dawna baza GS).
- Skup surowców rolniczych prowadzony jest głównie przez zakłady przetwórcze, które organizują punkty sezonowe (np. owoców miękkich) lub punkty przyzakładowe (np. ubojnie). Skup mleka prowadzą zakłady mleczarskie bezpośrednio z zagrody rolnika.
- Usługi w zakresie remontów maszyn i urządzeń rolniczych świadczą zakłady prywatne.

Obsługę weterynaryjną dla obszaru całej gminy pełnią prywatne lecznice weterynaryjne zlokalizowana w Nasielsku.

Ważną rolę w obsłudze rolnictwa pełnią targi odbywające się w Nasielsku, szczególnie w zakresie zaopatrzenia w środki do produkcji rolnej, a także zbytu płodów rolnych. Analiza rozmieszczenia jednostek obsługi rolnictwa wskazuje, że Nasielsk to główny ośrodek skupiający urządzenia obsługi rolnictwa.

Przemiany ustrojowe polskiej gospodarki spowodowały istotne zmiany dotyczące potrzeb w zakresie obsługi rolnictwa. Spadek dochodów rolników ograniczył bieżące nakłady produkcyjne. Zmniejszyło się zainteresowanie rolników zakupem nawozów mineralnych, środków ochrony roślin, nasion kwalifikowanych zbóż i ziemniaków, materiału hodowlanego a także ciągników i maszyn rolniczych.

5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA I KOMUNIKACJA

5.1. Gospodarka wodno - ściekowa i komunalna

Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę ludności miejskiej i wiejskiej oraz pokrycie potrzeb wodnych rozwijającego się przemysłu i rolnictwa stanowią podstawowe kierunki działań w zakresie gospodarki wodnej. W każdej z tych dziedzin gospodarki wystąpił w ostatnich latach spadek poboru wody, z czego największy przypada na rolnictwo, wykorzystujące wyłącznie wody powierzchniowe.

Zmniejszenie środków finansowych na melioracje spowodowało zmniejszenie tempa prac melioracyjnych. Największy obszar poddany zabiegom melioracyjnym znajduje się na zachód od Nasielska. Z uwagi na bardzo małe opady, duże wylesienie, częściową regulację cieków (powodującą bardzo szybki odpływ wód opadowych, a także brak większych zbiorników wodnych) podejście do dalszych prac

melioracyjnych musi być bardzo ostrożne. Nadmierne odwodnienie może doprowadzić do przesuszenia gruntów oraz uruchomienia procesów stepowania.

W chwili obecnej ponad 50% poboru wody wykorzystywana jest dla potrzeb gospodarki komunalnej.

Długość sieci wodociągowych wynosi łącznie ok. 330 km, przy ok. 15 660 odbiorcach. Z wodociągu sieciowego korzysta 80,9 % ludności miasta i gminy Nasielsk, tj. 97,4% ludności miasta i 70,8% ludności zamieszkującej tereny wiejskie. Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę są wodociągi zbiorowe obejmujące zasięgiem kilka miejscowości.

Najwięcej miejscowości zaopatrywanych jest w wodę z ujęcia miejskiego, tj. miasto Nasielsk oraz północna i środkowa część gminy. Południowo-wschodnia część gminy obsługiwana jest z wodociągu zbiorowego na bazie ujęcia w Nunie. Z ujęć wody zlokalizowanych poza granicami gminy korzystają mieszkańcy wsi: Dobra Wola (z ujęcia w miejscowości Popielżyn Zawady) oraz kol. Borkowo i Nowiny (z ujęcia w Woli Błędowskiej). Do zwodociągowania pozostała miejscowość Młodzianowo oraz większe skupiska budownictwa letniskowego.

Podstawowe znaczenie dla zaopatrzenia w wodę mają czwartorzędowe poziomy wodonośne. Pierwszy, najpłytszy poziom wodonośny, z uwagi na niską wydajność nie może być brany pod uwagę do zbiorowego zaopatrzenia w wodę. Jakość wód tego poziomu często również nie odpowiada warunkom stawianym wodzie do picia, stąd konieczne jest wybudowanie wodociągów publicznych na bazie studni czerpiących wodę z głębszych poziomów wodonośnych.

Odprowadzenie ścieków

Przeważająca ilość ścieków bytowo-gospodarczych powstająca na terenach wiejskich oraz ca 30% w mieście, gromadzona jest w osadnikach bezodpływowych. W związku z budową wiejskich wodociągów stwierdza się wzrost ilości ścieków powstających na tych terenach. Jednocześnie utrzymuje się tendencja zmniejszania ilości ścieków bytowo-gospodarczych w mieście.

Zmniejszanie się ilości ścieków komunalnych w mieście obserwowane w ostatnich latach ma związek m.in. ze zmianami sposobu rozliczania mieszkańców za zużytą wodę. Instalowanie wodomierzy w mieszkaniach i powiązanie opłat za wodę z rzeczywistym poborem skutkuje oszczędnym gospodarowaniem wodą, a w konsekwencji zmniejszeniem ilości zrzucanych ścieków bytowo-gospodarczych.

Charakterystyczne na omawianym obszarze było w ostatnich latach niedostateczne uzbrojenie miasta Nasielska w sieć kanalizacyjną oraz jej brak na terenie gminy. Większość posesji Nasielska znajdowała się poza zasięgiem istniejących sieci kanalizacyjnych.

W 2006 roku w Nasielsku ukończona została budowa nowoczesnej, mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, która docelowo przewidziana jest do obsługi również części przyległego do miasta obszaru gminy, tj. miejscowości Stare i Nowe Pieścirogi, Mogowo i Siennica. Na koniec 2008 roku z sieci kanalizacyjnej długości 20,8 km korzystało 26,7% ludności miasta Nasielsk. Obecnie trwa budowa sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Stare i Nowe Pieścirogi, której zakończenie przewiduje się w połowie 2010 roku

Gospodarka odpadami

Gospodarka odpadami jest jednym z najważniejszych problemów ekologicznych. Jest to spowodowane stale zwiększającą się masą powstających odpadów i nie

wystarczającym ich gospodarczym wykorzystaniem. Szacuje się, że odpady komunalne stanowią blisko 50% ogólnej ilości odpadów. Ocenia się, że w m. Nasielsku powstaje rocznie ok. 2000 Mg odpadów, natomiast w gminie ok. 900 Mg odpadów komunalnych.

Odpady te utylizuje się poprzez ich składowanie na istniejącym od 1 stycznia 2003 roku komunalnym wysypisku odpadów, zlokalizowanym na gruntach wsi Jaskółowo. Trwają prace rekultywacyjne wysypiska-wylewiska w Kosewie (termin zakończenia – 2010 rok).

5.2. Elektroenergetyka

Przez teren gminy przebiega (na długości około 22 km) z południowego wschodu w kierunku północnym napowietrzna linia elektroenergetyczna WN 110kV Dębe - - Nasielsk - Ciechanów (- Mława - Nidzica). Z tej linii zasilany jest „GPZ 110/15kV Nasielsk” zlokalizowany na terenie miasta przy wylocie drogi powiatowej nr 2409W w kierunku Pomiechówka.

Sieć rozdzielcza SN 15kV (na terenie gminy jako napowietrzna, na terenie miasta również kablowa) zasilą stacje transformatorowe 15/0,4kV zlokalizowane w rejonach skupisk odbiorców.

5.3. Gazownictwo

Przez teren gminy w relacji wschód - zachód na długości około 21,0 km przebiega magistralny gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia (6,4 MPa) Rembelszczyzna -- Włocławek 2×DN 500. Przebiega on przez miejscowości: Popowo Borowe, Nuna, Krogule, Cegielnia Psucka, Budy Siennickie, Mogowo, Morgi, Czajki, Dębinki, Lelewo, Borkowo, Dobra Wola i Wrona Nowa do granicy z gminą Joniec. W rejonie Cegielni Psuckiej, poprzez zespół zaporowo - upustowy odgałęzia się linia gazociągu 6,4 MPa DN 100 do Nasielska i Pułtuska (przez obszar gminy na długości około 10,0 km przebiega przez miejscowości: Budy Siennickie, Wągradno, Siennica, Paulinowo, Pniewo, Krzyczki Żabiczki, Krzyczki Pieniążki i Krzyczki Szumne do granicy z gminą Winnica, oraz przez obszar miasta na długości około 2,3 km).

Gazociąg ten zasilą dwie stacje redukcyjno pomiarowe 1-go stopnia:

- na terenie wsi Budy Siennickie - w rejonie odgałęzienia od gazociągu DN 500, obsługująca (według danych na koniec 1997 roku) 19 odbiorców w Wągradnie i Budach Siennickich,
- na terenie miasta Nasielska przy wylocie drogi powiatowej nr 2424W w kierunku Paulinowa obsługująca (według danych na koniec 1997 roku) 255 odbiorców z terenu miasta.

Wg danych z 2009r z gazu ziemnego korzystają odbiorcy w Nasielsku, Budach Siennickich, Cegielni Psuckiej, Wągradnie i Kosewie. Długość sieci gazowej na terenie miasta ma przeszło 17 km, a na terenie gminy prawie 9,5 km.

Dla miasta i gminy zostały sporządzone dwa opracowania dotyczące rozwoju gazyfikacji:

- program gazyfikacji miasta, wsi Pieścirogi i okolicznych wsi, według którego realizowana jest rozbudowa miejskiej sieci gazowej,
- koncepcja programowa gazyfikacji południowej części gminy Nasielsk, która jest podstawą budowy i rozbudowy sieci gazowej z istniejącej stacji redukcyjno - pomiarowej w Budach Siennickich.

5.4. Ciepłownictwo

Gospodarka cieplna na terenie gminy opiera się o kotłownie lokalne i indywidualne źródła ciepła. Zaopatrzenie w ciepło na terenie miasta odbywa się nadal głównie w oparciu o indywidualne źródła ciepła, lecz funkcjonuje również kotłownia osiedlowa, oraz kotłownie zakładowe i przemysłowe, zaopatrujące w ciepło poza zakładami również mieszkania spółdzielcze i komunalne. Głównym paliwem w indywidualnych źródłach ciepła pozostaje nadal węgiel (obok wzrastającej liczby kotłowni gazowych).

5.5. Telekomunikacja

W mieście działa automatyczna centrala miejska, a na terenie gminy, w Ciekusynie, automatyczna centrala wiejska, oddane do eksploatacji w ostatnich latach. Uruchomienie tych central oraz rozbudowa sieci kablowych, spowodowały znaczny w ostatnich latach wzrost liczby abonentów telefonicznych.

Łączność telekomunikacyjna na terenie gminy odbywa się głównie poprzez napowietrzne linie telefoniczne a na terenie miasta - w większym stopniu też liniami kablowymi. Obecnie realizowane linie to przede wszystkim linie kablowe.

5.6. Komunikacja

Powiązania komunikacyjne

Obszar miasta i gminy powiązany jest z terenem gmin sąsiednich, z terenem województwa i kraju poprzez sieć dróg wojewódzkich o łącznej długości około 44,0 km:

- nr 571 - Naruszewo - Nasielsk - Pułtusk, o długości ok. 22,0 km,
- nr 622 - Chrcynno - Szadki (droga nr 61), o długości ok. 4,5 km,
- nr 632 - Płońsk (droga nr 10) - Nowe Miasto - Nasielsk - Dębe - Legionowo - Rembelszczyzna – Marki, o długości ok. 17,5 km.

oraz linie kolejowe:

- magistralną E65 relacji Warszawa-Gdańsk (o długości na terenie gminy około 15,0 km),
- drugorzędną linię kolejową jednotorową, nie zelektryfikowaną relacji Nasielsk - Sierpc - Toruń (długości około 10,5 km),

Nadrzędny układ komunikacji kołowej

Drogi wojewódzkie nr 571, 622 i 632 mają w całości nawierzchnię utwardzoną - bitumiczną, wymagają bieżących robót konserwacyjno - utrzymaniowych.

Według danych pomiaru ruchu w 2005r, średni dobowy ruch pojazdów samochodowych największy był na terenie miasta Nasielska, na odcinku drogi nr 571 i wynosił ponad 5.700 pojazdów na dobę. Na pozostałych odcinkach tej drogi (Borkowo – Nasielsk i Nasielsk Pułtusk) zanotowano ruch o wielkości ok. 2.000 poj./dobę. Na drodze nr 632, na odcinku z Nowego Miasta do Nasielska, ruch wynosił ok. 1.500 poj./dobę, a z Nasielska w kierunku Legionowa ponad 3.300 poj./dobę. Najmniejszy ruch zarejestrowano na drodze nr 622 – nieco ponad 500 poj./dobę.

Na terenie miasta i gminy ruch ma głównie charakter gospodarczy, a w rejonie rzeki Wkry również turystyczny.

Sieć dróg powiatowych na terenie miasta i gminy tworzą drogi:

- nr 3401W Łosewo - Krzyczki Pieniążki - Krzyczki Szumne - długości około 3,5 km.
- nr 2421W Nasielsk - Gąsocin - długości około 5,5 km.
- nr 2422W Nasielsk - Strzegocin - długości około 5,0 km.
- nr 2423W Nasielsk - Prusinowice - długości około 4,5 km.
- nr 2424W Nasielsk - Nuna - długości około 7,5 km.
- nr 2409W Nasielsk - Pieńki Psuckie (Pomiechówek) - długości około 10,5 km.
- nr 2425W Siennica – Stare Pieścirogi - długości około 2,5 km.
- nr 2426W dojazd do stacji kolejowej Nasielsk - długości około 1,0 km.
- nr 2427W Nasielsk - Malczyn - Ruszkowo - długości około 7,5 km.
- nr 2428W Ruszkowo - Studzianki - Nuna - długości około 14,5 km.
- nr 2429W Siennica - Mogowo - długości około 2,5 km.
- nr 2430W Wągradno - Budy Siennickie - Studzianki - długości około 3,0 km.
- nr 3045W (droga Przyborowice - Nasielsk) - Gawłowo - Władysławowo - Ciekryn - długości około 3,5 km.
- nr 3046W Nowe Miasto - Miszewo - Ciekryn - długości około 2,0 km.
- nr 2411W od drogi woj. nr 571 - Borkowo - Błedowo - długości około 2,0 km.

Łącznie na terenie gminy i miasta długości dróg powiatowych wynosi 85 km. Jedynie 56% tych dróg ma nawierzchnię utwardzoną bitumiczną. Pozostałe około 41 km - to drogi o nawierzchni żwirowej i drogi gruntowe. Najlepsze jakościowo drogi wojewódzkie są głównie w rejonie miasta natomiast na obszarach peryferyjnych gminy to przede wszystkim drogi o nawierzchni gruntowej i żwirowej.

Nadrzędny układ dróg w gminie i mieście o długości około 150 km stanowią drogi w około 70% utwardzone. Układ ten obsługuje znaczną większość miejscowości na terenie gminy.

Drogi gminne, o łącznej długości około 154 km, w tym ulice miejskie, stanowią uzupełnienie sieci drogowej. Obsługują przede wszystkim miasto i na terenach wiejskich zabudowę rozproszoną, kolonijną. Są to drogi w dużej części gruntowe i żwirowe, a na terenie miasta ulepszone i utwardzone.

Mieszkańców miasta i gminy obsługują, zlokalizowane przy drodze nr 571 i 632, trzy ogólnodostępne stacje paliw oraz pięć punktów sprzedaży paliw.

W zakresie komunikacji zbiorowej głównym przewoźnikiem jest PKS, obsługujący większość miejscowości na terenie gminy. Działają też 4 prywatne firmy przewozowe.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega magistralna linia kolejowa E65 relacji Warszawa - Gdańsk, na przebiegu której zlokalizowana jest węzłowa stacja Nasielsk oraz przystanki kolejowe: Studzianki, Kątne i Jackowo Dworskie.

Od stacji Nasielsk w kierunku Płońsk, Sierpca Torunia przebiega drugorzędna, jednotorowa, nie zelektryfikowana linia kolejowa z przystankiem w Ciekrynie.

W kierunku Pułtusza, wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 571, przebiega szlak zlikwidowanej wąskotorowej linii kolejowej, której stacja początkowa istniała przy stacji normalnotorowej Nasielsk.

Rozpoczęto prace w ramach modernizacji magistrali kolejowej E65 w celu dostosowania jej do prowadzenia ruchu o prędkości do 160 km / godz.,

Tereny kolejowe – tereny linii kolejowych i teren węzła kolejowego z dworcem w miejscowości Mogowo uznaje się za tereny zamknięte. Brak jest podstaw prawnych i danych merytorycznych dla wyznaczenia stref ochronnych tych terenów w niniejszym studium.

Wykaz działek stanowiących tereny zamknięte kolejowe:

L.p.	Miejscowość	Nr działki	Pow. (ha)
1	Andzin	545/1	2,1979
2	Chlebiotki	79	2,4900
3	Cieksyn	40/1	9,9733
4	Jackowo Dworskie	157	12,8200
5	Kątne	145	3,4600
6	Kosewo	79	5,9300
7	Lubomin	135	2,9600
8	Malczyn	135	1,2800
9	Malczyn	136	1,8600
10	Mazewo Dworskie B	37	4,0200
11	Mazewo Włociańskie	80	1,5323
12	Miękoszyn	289	7,2100
13	Miękoszynek	43	3,6300
14	Mogowo	67/2	26,3784
15	Mokrzyce Dworskie	8	2,4100
16	Mokrzyce Włociańskie	15	3,0200
17	Pieścirogi Stare	59	26,1800
18	Ruszkowo	146	2,2900
19	Studzianki	33	7,8300
20	Wiktorowo	42	2,7700
RAZEM			130,2319

6. ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA LUDZI I ICH MIENIA

6.1. Przestępczość

Zagrożenie przestępczością w latach 2002 – 2004, na terenie miasta i gminy, kształtował się na poziomie ca 600 przestępstw/rok. W latach 2005 - 2008 liczba przestępstw na rok wykazywała tendencję spadkową (ok. 400 w 2005r do ok. 200 w 2008r.) Większość z nich to przestępstwa kryminalne a 60 – 70% z nich to przestępstwa przeciwko mieniu.

Wskaźnik przestępstw - 30-35/1000 mieszkańców/rok wskazuje na wysokie zagrożenie przestępczością.

Wskaźnik wykrywalności przestępstw – 55-76% należy uznać za dobry, przy czym wskaźnik ten dla przestępstw szczególnie uciążliwych i o cięższym wymiarze gatunkowym jest większy i wynosi w granicach 80-90%.

6.2. Wykroczenia

Stopień zagrożenia wykroczeniami również należy uznać za wysoki. Rocznie, w latach 2002 - 2004 ujawnianych było ok. 1500 wykroczeń z czego 430-520 wykroczeń karanych mandatami karnymi lub wnioskowanymi o ukaranie do Sądu Rejonowego w Pułtusku – Wydziału V Grodzkiego. W latach 2007 i 2008 470- 480 wykroczeń ukarano mandatami karnymi.

Zdecydowaną większość wykroczeń (60 - 67%) stanowią wykroczenia przeciwko bezpieczeństwu w ruchu drogowym.

6.3. Ocena stanu

Z oceny stanu zagospodarowania przestrzennego obiektów związanych z realizacją zadań z tej problematyki wynika, że nie ma potrzeb w tym zakresie.

Zachodzą jednak potrzeby wzmocnienia służb realizujących te zadania w zakresie kadrowym, wyposażenia w nowoczesny sprzęt oraz poprawy warunków lokalowych (remont, modernizacja).

7. STRUKTURA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO I POWIĄZANIA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNE

7.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta

Strukturę zagospodarowania przestrzennego stanowią:

- elementy środowiska przyrodniczego o określonych cechach,
- sieć osadnicza i jej ukształtowanie,
- ukształtowanie przestrzenne zasadniczych układów gospodarczych,
- układ infrastruktury technicznej i komunikacji.

Duży wpływ na strukturę zagospodarowania przestrzennego gminy mają cechy geomorfologiczne obszarów, wraz z ich szatą roślinną i światem zwierząt, krajobrazu chronionego (22 % obszaru gminy), będących fragmentami większej całości w skali regionalnej. Obszary te, ze względu na ukształtowanie terenu, wody otwarte, lasy, łąki i zadrzewienia, stanowią istotny element struktury zagospodarowania przestrzennego gminy. Dotyczy to przede wszystkim zachodniej części gminy (dolina rzeki Wkry), również w kontekście ulokowania się tam, tak ważnej dla miasta i gminy, funkcji turystycznych.

Istotnym elementem środowiska przyrodniczego, mającym wpływ na strukturę zagospodarowania przestrzennego, jest układ gruntów rolnych o przewadze kompleksów gleb w III i wyższych klasach bonitacyjnych. Generalnie nie zauważa się dużego zróżnicowania przestrzennego gruntów o określonych klasach. Jednakże większe skupiska gruntów o wyższych znajdują się w środkowej i północnej części gminy.

Sieć osadnicza charakteryzuje się skupieniem największych jej jednostek w centralnej części gminy. Poza miastem i kilkoma jednostkami w jego bezpośrednim sąsiedztwie (węzeł kolejowy), w których skupia się większość ludności i prawie wszystkie podmioty prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, wyróżnia się, pod względem wielkości, jedynie kilka jednostek usytuowanych na trasie linii kolejowej Warszawa - Gdańsk. Tak więc główne elementy sieci osadniczej

koncentrują się wzdłuż pasma infrastruktury komunikacyjnej, utworzonego magistralną linią kolejową Warszawa - Gdańsk.

Poza ww. zasadniczym elementem infrastruktury komunikacyjnej, istnieje w gminie sieć komunikacji kołowej, przy czym istotnym jest, że wszystkie jego główne elementy spotykają się w mieście, jako środku ich gwiazdowego układu.

Jeśli zaś chodzi o układy infrastruktury technicznej to należy zwrócić uwagę, poza linią energetyczną WN 110kV i postępującą gazyfikację gminy, na brak systemów kanalizacji ściekowej. Dotyczy to w zasadzie i samego miasta - dowodem tego są duże zrzuty ścieków do rzeki Nasielnej (również w Pieściorogach Starych). Jest to istotny brak w kontekście kształtowania struktury zagospodarowania przestrzennego, warunków do inwestowania, poprawy jakości życia i czystości środowiska naturalnego.

Miasto Nasielsk „przecięte” jest w układzie wschód - pd. - wsch. doliną rzeki Nasielnej, która jednym z istotnych elementów ciągu powiązań przyrodniczych, zapewniających w skali lokalnej równowagę ekologiczną obszaru. Dolina ta łączy się z sąsiednimi terenami o tej samej funkcji dla środowiska przyrodniczego i jest już, w kilku miejscach (wprawdzie szczęśliwie jednostronnie) mocno zawężona przez istniejące zainwestowanie.

Obszar miasta oraz przyległych terenów, objętych szczegółowymi analizami, posiada grunty rolne dość dobrej jakości, z przewagą dobrych gleb (o przewadze gleb IV klasy bonitacyjnej) w zachodniej części miasta i w rejonie Siennicy i Mogowa.

Istotnym momentem dla struktury zagospodarowania przestrzennego miasta i jednostek osadniczych położonych w jego bezpośrednim sąsiedztwie po jego południowo-zachodniej stronie była lokalizacja tam linii i węzła kolejowego. To, że miasto zachowało się jako tak istotny element struktury osadniczej, świadczy o tym jak silne są argumenty wynikające z jego dobrego ulokowania na szlakach komunikacji kołowej, historii i tradycji. Na pewno jednak miasto sporo straciło z powodu usytuowania linii kolejowej (poł. XIX w.) w odległości aż 4 km. Świadczy o tym wzrost zainwestowania w miejscowościach położonych bezpośrednio przy węźle kolejowym. Istotnym też jest fakt niefortunnego rozwiązania połączenia komunikacyjnego centrum miasta z dworcem kolejowym.

Zabudowa miasta i miejscowości w rejonie węzła kolejowego, jest dość zwarta, posiada spore rezerwy terenowe, jest też w dużej części w złym stanie technicznym (często równocześnie często o dużych wartościach kulturowych) i wymagająca w związku z tym remontów i modernizacji.

Stwierdzić można, że większość terenów o funkcjach przemysłowo - składowych zostały zlokalizowane w zespołach w niewielkim tylko stopniu kolidującymi z terenami o funkcjach mieszkaniowo - usługowych. Wyjątkiem był zakład mleczarski zlokalizowany w centrum miasta i w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki i terenu wczesnohistorycznego grodziska.

7.2. Struktura planów zagospodarowania miasta i gminy a proces przekształceń gospodarki przestrzennej

Do 31.XII.2003 r., obowiązywały, obejmujące całość obszarów miasta i gminy:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nasielsk zatwierdzony uchwałą nr X/52/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Nasielsku z dnia 24 kwietnia 1990 r.

- miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Nasielsk zatwierdzony uchwałą nr V/23/89 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Nasielsku z dnia 27 kwietnia 1989 r.

Plany te, mogące wprawdzie dalej stanowić pewne podstawy do polityki przestrzennej z powodu np. zaistnienia praw nabytych właścicieli nieruchomości, mimo dokonania w nich na przestrzeni kilku lat szeregu zmian, były planami anachronicznymi. Były bowiem zostały opracowane w innych warunkach prawno - ustrojowych i techniczno - ekonomicznych. Na ich strukturę składały się wyznaczone pod konkretny sposób zagospodarowania terenu, stosowne do ówczesnych mechanizmów i celów obowiązujących w państwie o gospodarce planowej, w której obowiązuje system reglamentacji sposobów użytkowania przestrzeni. Obecnie, w dobie wprowadzenia gospodarki samorządowej, która w sferze gospodarki przestrzennej kształtuje warunki zgodnie z aktualnymi przepisami prawnymi i normami ekonomicznymi do inwestowania wszystkich podmiotów gospodarczych, plany te nie mogły spełniać wymogów w kontekście zaszłych po 1989 r. procesów przekształceń zagospodarowania przestrzennego i dostępnych w otwartej gospodarce rynkowej możliwości kapitałowych i technicznych.

Na obszarze gminy obowiązuje szereg planów miejscowych obejmujących fragmenty miejscowości Mogowo, Siennica, Paulinowo, Lelewo, Pieścirogi oraz miejscowości w granicach administracyjnych: Miękoszyn, Miękoszynek, Studzianki i Dębinki. Zasięg obowiązujących planów pokazano na rysunku studium.

W 2010r został uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Nasielska.

7.3. Powiązania funkcjonalno - przestrzenne miasta i gminy z otoczeniem zewnętrznym.

Gmina Nasielsk położona jest na obszarze Północnego Mazowsza, dla którego rozwoju kapitalne znaczenie miał dalekosiężny szlak handlowy łączący kraje południowo - wschodnie z Rusią i Bałtykiem. Jedno z jego odgałęzień przebiegało przez Nasielsk, a jednocześnie na wschód wiodły drogi w kierunku Przasnysza oraz z Płocka i Wyszogrodu do Pułtuska.

W średniowieczu, dzięki gęstej sieci dróg, prowadzono na tym terenie ożywiony handel.

Wielkie nadzieje na rozwój wiązała Nasielsk w poł. XIX w. w związku z budową kolei nadwiślańskiej. Ostatecznie jednak kolej usytuowano w odległości 4 km od miasta.

W okresie po II wojnie światowej wielu mieszkańców miasta i gminy przyjęło pracę w Warszawie, która do dziś jest atrakcyjnym miejscem pracy dla miejscowej ludności.

W latach 50-tych powstała kolejka wąskotorowa, łącząca węzeł kolei szerokotorowej z Pułtuskiem. Obecnie uległa ona już likwidacji.

Do 1975 r. obszar gminy Nasielsk był położony w dwóch powiatach ówczesnego woj. warszawskiego: płońskiego i pułtuskiego. Obecnie, po ponad dwudziestoletnim usytuowaniu w woj. ciechanowskim, gmina Nasielsk wchodzi w skład powiatu nowodworskiego, w woj. mazowieckim.

Głównym elementem powiązań miasta i gminy z otoczeniem zewnętrznym jest układ komunikacji kołowej i kolejowej. Ten układ zapewnia gminie powiązania o charakterze krajowym i międzyregionalnym poprzez:

- pasmo komunikacyjne kolejowe Warszawa - Gdańsk,
- drogi wojewódzkie Nasielsk - Dębe - Legionowo, Nasielsk - Chrcynno - Pułusk i Nasielsk - Chrcynno - Szadki - Sieradz z drogą międzyregionalną nr 61 (Warszawa - Białystok),
- drogi wojewódzkie Nasielsk - Przyborowice i Nasielsk - Nowe Miasto - Płońsk z drogą krajową nr 7 (Warszawa - Gdańsk) .

W krajowy system elektroenergetyczny miasto i gmina są włączone jedynie za pośrednictwem linii elektroenergetycznej WN 110 kV Dębe - Nasielsk - Ciechanów (nienajlepszym stanie technicznym).

Sukcesywnie i dość dynamicznie postępuje rozwój gazownictwa na bazie magistralnego gazociągu przemysłowego Rembelszczyzna - Włocławek, za pośrednictwem stacji redukcyjno - pomiarowych w Nasielsku i Budach Siennickich.

Powiązania telekomunikacyjne miasta i gminy odbywają się w ramach rejonu telekomunikacyjnego Pułusk.

Swoiste powiązania terenu z otoczeniem stanowią ciągi powiązań przyrodniczych, zarówno te o znaczeniu regionalnym - ekosystem rzeki Wkry, jak i te o znaczeniu lokalnym (w dużym stopniu wzajemnie ze sobą powiązane). Obszary tych ekosystemów nakładają się w zachodniej i wschodniej części gminy z systemem obszarów krajobrazu chronionego oraz obszarem źródłiskowym rzeki Nasielnej, i obszarem wysokiej ochrony wód podziemnych (w części zachodniej).

Również samo miasto jest „przecięte” ciągiem powiązań przyrodniczych, jakim jest system ekologiczny rzeki Nasielnej.

Te atrakcyjne krajobrazowo i przyrodniczo tereny wywołały w zachodniej części gminy duże nasilenie ruchu turystyczno - wypoczynkowego (w postaci, w zasadzie jedynie, budownictwa letniskowego), co również stanowi powiązanie tego terenu z otoczeniem zewnętrznym - w tym przypadku w znakomitej większości, za pośrednictwem turystów z Warszawy.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	1
I UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	2
1. Informacje ogólne o mieście i gminie Nasielsk	2
2. Stan i zasoby środowiska przyrodniczego i kulturowego	3
2.1. Zasoby i warunki środowiska.....	3
2.2. Jakość podstawowych elementów środowiska przyrodniczego	9
2.3. Chronione obszary i obiekty środowiska przyrodniczego	12
2.4. Ochrona dóbr kultury	15
3. Struktura społeczno - demograficzna	24
3.1. Zagadnienia demograficzne.....	24
3.2. Rynek pracy.....	25
3.3. Sieć osadnicza.....	25
3.4. Infrastruktura społeczna.....	27
3.5. Mieszkalnictwo	30
3.6. Turystyka	30
4. Struktura gospodarcza	30
4.1. Działalność gospodarcza pozarolnicza.....	30
4.2. Rolnictwo.....	31
5. Infrastruktura techniczna i komunikacja	34
5.1. Gospodarka wodno – ściekowa i komunalna.....	34
5.2. Elektroenergetyka.....	36
5.3. Gazownictwo.....	36
5.4. Ciepłownictwo	37
5.5. Telekomunikacja.....	37
5.6. Komunikacja.....	37
6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludzi i ich mienia	39
6.1. Przemoc	39
6.2. Wykroczenia	40
6.3. Ocena stanu	40
7. Struktura zagospodarowania przestrzennego i powiązania funkcjonalno – przestrzenne	40
7.1. Struktura zagospodarowania przestrzennego gminy i miasta	40
7.2. Struktura planów zagospodarowania miasta i gminy a proces przekształceń gospodarki przestrzennej.....	41
7.3. Powiązania funkcjonalno – przestrzenne miasta i gminy z otoczeniem zewnętrznym	42

